י. באראץ ביי דער גרויסער פאלקס-פארזאמלונג היינט, דאנערשט. 8.30 אוהר אין פרץ-זאל

אויפזיכט: וועגן פאלעסטינער ארב. קאמיטעט

זון אויפגאנג — 5.42.
זון אונטערגאנג — 7.17.

דאס אידישע וואָרט

THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאג

וועטער: קלאר און מילד

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910 PUBLISHED DAILY

Vol. 21, No. 76. Winnipeg, Thur. April 16, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג. דאנערשטאג כט' ניסן, תרצ"א.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY APR 1931

אימיגראציע באשריינקונגען וועלן אפגעשוואכט ווערן

צענדליקער צעממית'ט אין דעמאנסטראציע פון ארבעטסלאזע, אייניקע פון זיי ערנסט פארוואונדעט

פרעמיער בענעט נעמט אויף ניט פריינטלאך דעלעגאציע פון ארבעטער אינדזיס ליג. — זאגט אז רעגירונג וועט קיינגאל ניט איינגיין אויף ארבעטסלאזיקייט פארזיכערונג, אן בייי שטייערזונגען

אטאווא, אפר. 16.— די דעלעגאציע וואלט, ווי ער דיינקט, געפירט צו פויל־קייט און וואלט געווען אן אומגליק פארלאנד. די רעגירונג אבער, האט עס רע־זאגט, באטראכטט איצט פלעגער פון אר־בעטסלאזיקייט פארזיכערונג אויף א ביי־שטייערדיגן באזיס, און זי וועט זעען וואס זי קאן טאן.

דער פרעמיער האט איבערגעריכן די דעלעגאציע וועגן זי האט געפארוואונט קרי־טיקרן דעם קאנאדער פארייזט פון ליי־באר קאנגרעס, אין ער האט ניט געווארן אין דער אירע דערקלערונגען. וועגן קאמו־ניזם. "אויב אימיגאן געפעלט א קאמוניס־טישער רעזולטאט, קאנען מיר אים ארויס־העלפן צו פארן אין א לאנד אזא אזא רעזולטאט הערשט." — האט ער צוגעזאגט.

די דעלעגאציע האט שפעטער באזוכט דער מעקענזי קינג, פיהרער פון דער אפאָ־זיצע. ער האט דערקלערט, אז זיין פאר־טיי איז פאר ארבעטסלאזיקייט פארזי־כערונג, אבער אויף א ביישטייערגדיקן באזיס.

—(::)—

סטודענטן קאנפערענץ צו באקעמפן אנטי־סעמיטיזם

ישענעוואא, אפר. 15 (איטא). — די צווייטע אינטערנאציאנאלע סטודענט־קאנפערענץ צו זוכן מיטלען צו לייזן די אידישע פראגע אין די אייראפעיאי־שע אוניווערסיטעטן, און צו באקעמפן דעם אנטיסעמיטיזם אין די אוניווערסי־טעטן, האלט אויצט אפ אירע זיצונגען אין נייושאן. איין באטייליקן זיך 40 דעלעגאטן פון אלע טיילן פון אייראפע.

דער אמעריקאנער אידישער קאנגרעס און די סטודענטן אראניזאציע "אבוקה" זיינען דא געמיינשאפטלאך פארטראטן פון סרס. טערעזא, לעווינטאל, פון ברוק־לין, און פון לייאנעל נעלבער, פון טאָ־ראנטאָ.

די קאנפערענץ וואס ווערט געשטיצט פון דעם אינטערנאציאנאלן סטודענטן פארבאנד, איז אפיציעל געפאנט געווארן פון דר. אוגוסט נאמפערס, דעקאן פון דעם טעאלאגישן פאקולטעט פון ושינגע־ווער אוניווערסיטעט.

—(::)—

דורכגעלאזן א נאמען

ווי דער דירעקטאראט פון ת"ת בעט אונז צו מעלדן, איז אינ'ם ליסט פון די ביי־דערוויילטע דירעקטאָרן על־פי טעות דורכגעלאזן געווארן דער נאמען פון מר. מאלינסקי.

רעפובליקאנישע רעגי־רונג פון שפאניע לאזט ארויס מאניפעסט

מאדריד, אפר. 16.— די רעפובליקאני־שע רעגירונג פון שפאניע האט ארויסגע־לאזן א מאניפעסט וואס פארשפרעכט שיין פאר פרעזידענט אייזענהאָוער, פולע רעליגיעזע פרייהייט און פרייהייט פון ווארט און פראזאמלונגען, און א נייע אגראר פאליטיק וואס זאל ארויסהעלפן דעם פארמער.

די צייטווייליקע רעגירונג פון פרעזי־דענט זאמארא זאגט צו איבערצייגען די מאכט אין די הענט פון דער גרינדונגס פראזאמלונג, אזוי שנעל ווי אזא וועט צו־זאמענגערופן ווערן.

דעם קענינג פאמיליע אין איצט אויפן וועג קיין פאריז. אין מאדריד און איבערן גאנצן לאנד ווערט די באפרייאונג פון דער מאנארכיע געפייערט פונם פאלק מיט גרויס פרייד.

דריי זיינען געטויט געווארן און 5 פארוואונדעט געווארן אין צוזאמענ־שטויסן צווישן ארבעטער פון פארשיידע־נע פראקציעס אין בארצלאנאַ, וואו א קאטאלאנישע רעפובליק איז פראקלא־מירט געווארן.

מיטגליד פון בראָקער פירמע ארעסטירט אויף גנבה קלאגע

ווילים מארטין דער יונגער, הויפט־פון דער באנקראטירטער פירמע קלארק, מארטין און קא., סטאק בראָקערס, איז דא געכטן ארעסטירט געווארן אויף קלא־נעס פון גנבה אויף דער סומע פון 289 טויזנט דאלאר. דער ארעסט איז א רעז־וולטאט פון אן אויספארשונג געמאכט פונ'ם אטארני דזשענעראל פון דער מענט.

דער ארעסטירטער איז ארויסגעלאזן געווארן אויף 100 טויזנט דאלאר ערבות.

—(::)—

קאנאדער אימיגראציע געזעצן זיינען בלויז צייטווייליקע, זאגט הייכער באאמטער

באשריינקונגען וועלן אפגעשוואכט ווערן אזוי שנעל ווי די לא־גע אין לאנד וועט ווערן בעסער, און אפשר נאך אין משך פון דעם יאר. — ערשטע פארלייכטערונגען וועלן געמאכט ווערן פאר קרובים פון דאנאדער איינוואוינער, זאגט ער

אטאווא, אפר. (איטא).— "די צייט אין דער "איטא" פארשטייער האט אין ניט וויין, ווען די שטריינגע אי־נעבעטן דער זאל אנגעבן די צייט וועגן מען מיגראציע באשריינקונגען אין קאנאדע קאן דאס אן ערך דערווארטן, האט דער וועלן אפגעשוואכט ווערן, ווייל די איצ־באאמטער געגעבן צו פארשטיין, אז אויף טיקע לאנד, ווען די קאנאדער טירן זיי־וויל אפקטיש פארמאכט, קאן ניט אנהאל־נעו לאנג." — האט דא דערקלערט דער הייכער באאמטער רעגירונגס באאמטער אין אן אינטערוויו מיט א פארטרעטער פון דער אידישער טעלעגראפן אגענטור.

דער הייכער באאמטער האט געגעבן צו פארשטיין, אז דיא ערשטע צו געגינס פון די איצטיקע שטריינגע אימיגראציע געזעצן וועלן זיין קרובים פון קאנאדער איינוואוינער.

"איך גיב צו, אז די איצטיקע אי־מיגראציע באשריינקונגען זיינען א שווע־רער קלאפ פאר א סך קאנאדער איינ־וואוינער, ווייל זיי פארארזאכן די צע־טיילונג פון פאמיליען", — האט ער דערקלערט, און ער האט צוגעגעבן:

"דער אימיגראציע דעפארטמענט באַ־קומט יעדן טאג הונדערטער בקשות פונם גאנצן לאנד מען זאל זיי נעבן דערלויבנ־נישן פאר זייערע נאענטע קרובים אין אויסלאנד, און מיר באגרייפן, אז דיי איצ־טיקע אימיגראציע געזעצן האבן פאר־אורזאכט א סך ליידן צווישן קאנאדער איינוואוינער. איך גלויב דערפאר, אז אן איינוועג פון אזא לאנגע מוז געפונען ווער־רען."

אויף דער פראגע אויב עס זיינען דא באלדיקע אויסזיכטן פאר ענדערונגען אין אימיגראציע געזעץ, האט דער באַ־אמטער געזאגט: "א סך היינגס עס אפ אן דער פארלייכטערונג פון דער עקא־נאמישער לאגע. זאל זיך די לאגע אין קאנאדע עטוואס פארבעסערן, און אלע סימנס וואס מיר האבן צייגן אין דער דאזיקער ריכטונג, — דאן וועט דער אי־מיגראציע דעפארטמענט זיין גענויגט צו אפענדיין דעם איצטיקן געזעץ, און פרי־ער אלץ וועלן געקומען ווערן אין אנ־באטראכט נאענטע קרובים".

פארבאריטונגען פאר קבלת-פנים פון דזשייקאב דע האאז ווערן געמאכט

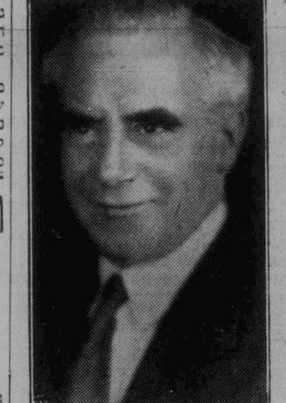

דזשייקאב דע האאז

די מערב קאנאדער אידן וועלן האבן די געלעגענהייט צו באגעגענען זיך מיט איי־נעם פון די פראמינענטסטע פערזענלאַכ־קייטן אין דער צווייטסישער באוועגונג, דאס איז דזשייקאב דע האאז וועלכער וועט דא זיין אין מאי מאנאט אין די איב־טערעסן פון דעם פאראייניקטן פאלעסטי־נער אפיל.

מר. דע האאז איז שוין אין דער ציוניס־טישער באוועגונג זינט 1896. ער איז גע־ווען דער ערן־סעקרעטאר פון דר. הערצל און דער ענגלישער סעקרעטאר פון דעם ערשטן ציוניסטישן קאנגרעס. ער איז גע־ווען דער ערשטער ענגליש־גערעדנער איך וועלכער האט זיך אריינגעוואָרפן אין דער ציוניסטישער באוועגונג וואס האט געפירט צו דר. הערצלס פירערשאפט. איצט איז דע האאז א מיטגליד פון דעם אדמיניסטראציאָן קאמיטעט פון דער אמעריקאנער ציוניסטישער אָרגאניזאציע, און מען רעכנט זיך זייער מיט זיין מיי־נונג וועגן פאליטישן ציוניזם.

מיטגלידער פון דעם ווייניפעגער ציו־ניסטישן קאונסיל און הדסה מאכן פאר־באריטונגען פאר א קבלת-פנים פאר דעם גאסט וואס וועט פארקומען אין דער פאר־מע פון א "דינער" אין ראיאל אלעקסאנ־דרא האטעל, דעם 3טן מאי. און מאנטאג אוונט, דעם 4טן מאי וועט אפגעהאלטן ווערן א מאסן־פארזאמלונג אין ציון זאל, וואו דער גאסט וועט זיין דער הויפט־רעדנער.

מר. דע האאז איז פאראינטערעסירט אין סטימולירן א הונדערט פראצענטיקע שטיצע צו די צוויי גרויסע ציוניסטישע אינסטיטוציעס — דעם קרן היסוד און דעם קרן קימת.

נאך זיין באזוך אין ווייניפעג וועט מר. דע האאז באזוכן ברענדאן, עסטעוואן, דערזשיינע, סאסקאטון, קעמסאק, יארק־טאן, עדמאנטאן, קאלגארי, וואנקאווער און וויקטאריא.

יוסף בראץ וועט ריידן היינט ביי מאסן-פארזאמלונג אין פרץ-זאל

י. בראץ, שליח פון די אידישע אר־בעטער אין ארץ ישראל, וועט ריידן היינט 8.30 אוהר, אין פרץ זאל, ביי א פאר־רופן אויף דעם אוהר. א גרויסער עולם ווערט דערווארטעט, וועט אויסנוצן די געלעגענהייט צו הערן דעם פראמינענטן גאסט.

דער נעווערקשאפטן קאמפיין פאר די אידישע ארבעטער אין ארץ־ישראל נייט דערווייל אן אין פולן שווונג, און די פוער פונ'ם קאמפיין באריכטן, אז אין דער ציוניסטישער באוועגונג, אין דער ווייטערער אן. אלע די וואס האבן נאך ניט ביייגעשטייערט, ווערן געבעטן צו זיין גרייט מיט זייערע ביישטייערונגען ווען זיי וועלן באזוכט ווערן פון די זאמלער.

די זאמלער ווערן בכלל גוט אויפגענומען און, ניט געקוקט אויפ'ן קריזיס, ווערן געמאכט אנשטריינגונגען צו שאפן א בכבוד'יקן סומע.

די סומע פון פופצן הונדערט דא־לאר איז שוין ביז איצט געשאפן געווא־רן אינ'ם קאמפיין, לויט דעם קאמי־טעטס באריכט, און די ארבעט גייט ווייטער אן. אלע די וואס האבן נאך ניט ביייגעשטייערט, ווערן געבעטן צו זיין גרייט מיט זייערע ביישטייערונגען ווען זיי וועלן באזוכט ווערן פון די זאמלער.

פארבאריטונגען פאר קבלת-פנים פון דזשייקאב דע האאז ווערן געמאכט

די מערב קאנאדער אידן וועלן האבן די געלעגענהייט צו באגעגענען זיך מיט איי־נעם פון די פראמינענטסטע פערזענלאַכ־קייטן אין דער צווייטסישער באוועגונג, דאס איז דזשייקאב דע האאז וועלכער וועט דא זיין אין מאי מאנאט אין די איב־טערעסן פון דעם פאראייניקטן פאלעסטי־נער אפיל.

מר. דע האאז איז שוין אין דער ציוניס־טישער באוועגונג זינט 1896. ער איז גע־ווען דער ערן־סעקרעטאר פון דר. הערצל און דער ענגלישער סעקרעטאר פון דעם ערשטן ציוניסטישן קאנגרעס. ער איז גע־ווען דער ערשטער ענגליש־גערעדנער איך וועלכער האט זיך אריינגעוואָרפן אין דער ציוניסטישער באוועגונג וואס האט געפירט צו דר. הערצלס פירערשאפט. איצט איז דע האאז א מיטגליד פון דעם אדמיניסטראציאָן קאמיטעט פון דער אמעריקאנער ציוניסטישער אָרגאניזאציע, און מען רעכנט זיך זייער מיט זיין מיי־נונג וועגן פאליטישן ציוניזם.

מיטגלידער פון דעם ווייניפעגער ציו־ניסטישן קאונסיל און הדסה מאכן פאר־באריטונגען פאר א קבלת-פנים פאר דעם גאסט וואס וועט פארקומען אין דער פאר־מע פון א "דינער" אין ראיאל אלעקסאנ־דרא האטעל, דעם 3טן מאי, און מאנטאג אוונט, דעם 4טן מאי וועט אפגעהאלטן ווערן א מאסן־פארזאמלונג אין ציון זאל, וואו דער גאסט וועט זיין דער הויפט־רעדנער.

מר. דע האאז איז פאראינטערעסירט אין וויקטאריא.

רעגירונג באמיט זיך צונויפברייננען אידישע און אראבישע פירער, דערקלערט שילס אין הויז

לאנדאן, אפר. 16 (איטא).— די רע־גירונג האט דערווייל ניט ארויסגעגעבן קיין שום דערקלערונג וועגן די וויייטער־דיקע פארהאנדלונגען און די ציוניסטישע עקזעקוטיווע האט ניט געקראגן קיין שום מעלדונגען וועגן דעם ענין, ווי דער "אי־טא" ווערט באקאנט.

אין גוט־אינפארמירטע קרייזן גלויבט מען אז כ'איז מעגלאך, אז די רעגירונג האט בדעה צו פארהאנדלען בלויז מיט דיר אירן, אויב די אראבער ווילן זיך ניט באטייליקן.

פון דער צווייטער זייט אבער האט דראמאטיק שילס, אונטער־סעקרעטאר פאר די פאלאניעס, דערקלערט נעכטן שריט צו אראנזשירן א צוזאמענקום צווישן די אי־רישע און די אראבישע פירער צו פאר־האנדלען פארשיידענע פראבלעמען און צו זעען אויב זיי קאנען זיך ניט צוזאמענ־ריידן אויף א פריינטלאכן אופן.

ירושלים, אפר. 26 (איטא).— בעת דער נעכטיקער זיצונג פון דער עקזעקוטיווע האט זיך אפגעזאגט פון צו שיקן א דעלעג־נאציע קיין לאנדאן, זאגט אבער די רע־גערונג, אז די אראבער ווילן זיך יא באַ־טייליקן אין די פארהאנדלונגען אונטער געוויסע באדינגונגען.

די באדינגונגען זיינען: אז די אראבי־שע באטייליקונג אין די פארהאנדלונגען זאל בשום אופן ניט פארווייקלען א אנער קענונג מצד די אראבער פון דער אידי־שער נאציאנאלער הייס; אז די פאר־

האנדלונגען זאלן זיך ניט באזירן אויף פרעמיער מאקדאנאלדס בריוו צו דר. ווייצמאן; אז די פארהאנדלונגען זאלן אנגעפירט ווערן דורך באשטימטע פאר־טרעטער, אבער ניט אין לאנדאן, נאר אין פאלעסטינע, וואו דער פלאן פון אנט־וויקלונג דארף דורכגעפירט ווערן, און אז די אראבער זאלן ניט דארפן פארהאנד־לען ביי איין טיש מיט די אידן.

—(::)—

צוויי אידישע פאדלאך האבן ריכטער פאר זייער "מסדר קדושין"

מארים דערמער, 23 יאר אלט און גויר־טי שייפער, 22 יאר אלט, וועלכע האבן אנגענעמען זייער וואוינונג 511 מענגנס עוועניו, ווייניפעג, האבן נעכטן חתונה געהאט ביי ריכטער סמאכס. די כלה איז געבארן געווארן אין פוילן און דער חתן — אין פראנקרייך. זיי האבן ביידע אנ־נעגעבן זייער רעליגיע אלס אידן.

מעקס דזשעק טשיסוויז, 393 מיין עוועניו, גלענוואוד, און ראז דארפמאן, 375 סט. דזשאנס עוועניו, ביידע געבארן אין ווייניפעג, האבן אויך נעכטן חתונה געהאט ביים זעלבן ריכטער. זיי האבן אויף אנגענעמען זייער רעליגיע אלס אידן.

די כלה איז 1 2יאר אלט און דער חתן — 23 יאר.

אנב - אורחא

פון מארק

א שמועס מיט א פארמער

ער האט פארזיכטיק אנגעקלאפט אין טיר. אויף מיין איינלאדונג אריינצוקו־מען, איז ער אריין ניט גאר זיכער: איך בין מסתמא זייער פארנומען, און ער וואלט ניט געוואלט מיר שטערן.

ער איז א געזעצטער, הארעפאשנער איד. כאטש זיינע האר אין באָרד און אויפ'ן קאפ זיינען אינגאנצן ווייס, קוקט פון זיי אבער ארויס א יונגלאכער פר־לער פנים, וואס האט קאנטיק ביז לעצ־טענס ניט געוואוסט פון קיין קניימשן.

און ס'איז א ליכטיק פנים, מיט גוט־מוטיקייט און אפנהארציקייט אויסגעגאָ־סען אויף דעם.

ער איז א פארמער. אויב איך קאן אים שיינקען עטלאכע מינוט, וועט ער דער־ציילן וואס האט אים געבראכט צו מיר.

די ארבעט פאלט ביי מיר פון די הענט, אבער איך ריים פארט אפ עט־לאכע מינוט פאר אים, און זייער גערן: איך דערקען אין אים יענעם פארט פאלקס־מענש, וואס דארשט נאך א גע־לעגנהייט אראפצורייידן וואס עס דריקט אים אויפ'ן הארצן, — א פשוט'ער פאלקס־מענש אן קונצן, מיט א סך לע־בענס דערפארונג.

א טביה דער מילכיקער טיפ. מיט אזעלכע איז א פארגעניגן דורכצושטופן זיך.

* * *

ער איז דא אין ווייניפעג צופעליק: געקומען היילן זיינע קראנקע פיס. דער־ווייל לייענט ער דא אין "דאס אידישע וואָרט" וועגן דער קעניגלאכער קאמיסיע אויף אויספארשן דעם תבואה מחסור.

און ער זעט, ווי איינער נאך דעם אנדערן זיינען די ערדות לויט־געהאנגען צו דער תבואה ספעקולאציע, און דאס האט אים אויפגערעגט ביז די טיפסטע טי־פעניש פון זיין נשמה.

ווייסט איר ווער זיי זיינען, אט די ערדות? ער רעכנט אויס א קורצן אבער איינדרוקספולן צעטל פון עפיטעטן, וועל־כע איך קאן ניט איבער'חזר'ן, מען זאל מיך ניט אנקלאגן פאר פארלוירנ־רונג.

דאס זיינען דאך טאקע די וואס זיצן אויף דעם פארמערס קארק און זוינגן אים אויס ווי א לימענע. דא האט איר דאך די טראיקע, — ניט באנקען, די עלע־וואטאָרן און די תבואה ספעקולאנטן, וואס ארבעטן האנט־אין־האנט אויף אויסצוזויגן פונ'ם פארמער דעם לעצטן טראפן בלוט.

אזוי זאגט ער, און א וואלקן פארציט זיין גוטמוטיקן פנים. די דאזיקע, זעט אויס, זיינען אים גוט אריין אין די ביי־נער; אמווייניקסטנס פילט ער אזוי.

* * *

ער איז איינציקער אידישער פארמער אין א ווייטן פארמער געגנט ערגעץ אין סאסקאטשעוואן.

22 יאר צייט האט ער אוועקגעלייגט זיינע כחות אויפ'ן שטיקל באָדן — ער, זיין ווייב און זיינע דריי זין.

און ס'איז ניט נעווען אויף וואס צו באקלאגן זיך. די ערד איז געווען א גוטע מוטער און האט אים באלוינט פאר זיין פראצע.

ער האט שוין געהאפט — וואס אלע אידן האפן, — אויף א עלטערע יאָרן באזעצן זיך "צווישן מענשן" . . .

אבער אט איז געקומען דאס יאר 1929, און האט אויפגעגעבן אלץ וואס ער האט אפגעשפארט פון 20 יאר שווערע פראצע.

אין 1930 האט ארויסגעשאפן די לעצ־טע לאפעטע ערד אויף דעם פארמערס קבר.

ער אליין? זיכער ניט, — דער גאנ־צער געגנט, א רייכע פארמער סביבה, איז געגנצלאך רואינירט. די פארמערס זיינען פארצווייפלט. זיי האבן פארלארן די אמו־נה אין דער ערד, און האבן זי קיין חשק ניט אפילו צו זייען. אבער וואס קאנען זיי אנדערש טאן?

אין דאס האט ניט געקאנט קומען פון זיך אליין: פארוואס זאל די ערד זיי פרוצלונג פארראטן? שולדיק זיינען מענשן, און אט זעט ער זיי: ד י וואס שארן גאלד אויפ'ן חשבון פונ'ם פארמערס אומגליק, אין אט די זעט ער די דירעק־טע שונאים . . .

* * *

ער גלויבט ניט שטארק אין קאמיסיעס.

— דאס איז דאך דער זעלבער שלם . . .

אבער ער וואלט כאטש געוואלט אראפ־ריידן זיך פון הארצן; זאלן זיי הערן, וואס א פארמער האט צו זאגן וועגן אט די, וואס מאנצן אויף זיינע חורבות.

ווייל ער וויסן, ווי ער קאן צוקומען צו דער קאמיסיע און אויסגיסן פאר איר זיין הארץ.

20 יאר האט ער געפראצעוועט מיט דריי זין, אלע גבורים. איז זייער אר־בעט ניט ווערט צו 50 סענט א טאג? דאס איז אלץ וואס ער פארלאנגט, און זאלן "זיי" צונעמען זיין פארם מיט זיין כודאבע . . .

ער קאן ליידער ניט ריידן קיין ענג־ליש. אויף זיין הארצן האט זיך אבער אזויפיל אנגעקליבן, אז ער מוז עס אראפ־ריידן. קאן איך אים ווייזן א וועג צו דער קאמיסיעס אויערן?

* * *

איך האב אים דערקלערט וואס איך האב געוואוסט ווי צו דערגרייכן די קא־מיסיע, און איך האב אים געראטן צו פארלאנגען אן איבערזעצער.

איך ווייס ניט, צי ער האט זיך דער־שלאגן צו דער קאמיסיע.

און, אויב יא, בין איך ניט זיכער, אויב זי וועט האבן אויערן פאר זיין גע־שיכטע פון צער און פיין: זי האט דאך בלויז א ריין געשעפטלאכע מיסיע, און וואס האבן מיט איר צו טאן געפילן?

איך בין אבער געווען נערוויס, ווייל איך האב געהערט מער מיטן הארצן, ווי מיט'ן קאפ, — און ווייל איך בין אויף, ווי ער, זיכער, אז ניט די ערד, נאר מענשן זיינען שולדיק אין זיין אומגליק...

ווייץ פול וועט אפשר אויך אויסגע־פארשט ווערן פון דער קאמיסיע

אויף דעם פארשלאג פון אייזעק פיט־טשענדזש, וועלן אפשר די פארמערס ניט באציען זיך צו אים מיט אזא אומצוטרוי.

בלויז איין פארמער האט זיך דערווייל אפגערופן אויף דער איינלאדונג פון דער קאמיסיע צו זאגן א מיינונג. דאס איז גע־ווען טשארלס בעקסטער, פארמער פון פערמאנטס, סאסק. ער גלויבט, אז די בערזע און דער "פיוטשורס" מארק העלפט די פארמערס צו קריגן א בעסערן פריין פאר זייער תבואה.

—(::)—

ארבעטער פון קיי. בי. בי. גייען ארבעטן אין אנדערע שעפער

מר. ס. פ. קוויק, מענערדזשער פון דעם קיי. בי. בי. מאנופעקטשורינג פלענט, איז אפגעפארן אויף א געשעפט רייזע אין מזרח קאנאדע. ער וועט זיין אפוועזנד פון קאנאדע ארום דריי וואָכן צייט און צוליב דעם וועט וואַרשיינלאך ניט זיין קיין מענלאכקייט, צו סעטלען דעם סטרייק.

אין דער זעלבער צייט ווערט געזאגט, אז די סטרייקער פון דער אויבנדערמאנ־טער פירמע זוכן ארבעט אין אנדערע שעפער אין די וועלכע געפינען ארבעט נעמען עס אז אין דיי באאמטע פון דער יוניאן, ווערט געזאגט, העלפן זיי צו קריגן ארבעט אין אנדערע שעפער.

פאלעסטינע אויפגערודערט פון באזוך פון אנגליקאנער ארטשיבישאפ

לאנדאן, אפר. 16. — דער באזוך פון דעם ארטשיבישאפ פון קענטערבורי, הויפט פון דער אנגליקאנער קירך אין ענגלאנד, אין פאלעסטינע, האט אויפ־געוועקערט די געזעלשאפטלאכע מיינונג אין נייושאן. אין איר זיצונגען דער־ווארטערט די געזעלשאפטלאכע מיינונג אין לאנד, און באזונדערס די קאמוניסטישע קירך, וועלכע זעט אין דעם באזוך א וויכטיקן פאליטישן צוג. די מיינונג איז נעמלאך, אז ער האט ווי זיין ציל צו באורוגן די קאטאליקן פון זשענ־רע אויסשליסלאכע רעכט אויף עזעוסעס קבר.

די אנגליקאנער קירך האט ארויסגע־נעבן א דערקלערונג, אז זי זוכט ניט קיין באזונדערע פריווילעגיעס אויף די הייר־ליקע פלעצער און אז אויב דער ארטשיבי־שאפ וועט באזוכן יעזוסעס קבר וועט ער עס טאן ווי א פריוואטער בירגער. די פאלעסטינער צייטונגען זיינען אבער פארט מיט דער מיינונג, אז זיי באזוך איז פון א פאליטישן כאראקטער.

אז דער וואטיקאן אין באאמטראיקט פון דעם באזוך, איז צו זעען דערפון, וואס ער האט פארדרופן א גרויסע קאנ־פערענץ אינ'ם קאטולישן מאנאסטיר אויפ'ן באַרג כרמל. דערמיט וויל דער וואטיקאן דורכפירן א קאנטר־דעמאנ־סטראציע פאר דער קאטוליישער קירך.

פארבאריטונגען פאר קבלת-פנים פון דזשייקאב דע האאז ווערן געמאכט

די מערב קאנאדער אידן וועלן האבן די געלעגענהייט צו באגעגענען זיך מיט איי־נעם פון די פראמינענטסטע פערזענלאַכ־קייטן אין דער צווייטסישער באוועגונג, דאס איז דזשייקאב דע האאז וועלכער וועט דא זיין אין מאי מאנאט אין די איב־טערעסן פון דעם פאראייניקטן פאלעסטי־נער אפיל.

מר. דע האאז איז שוין אין דער ציוניס־טישער באוועגונג זינט 1896. ער איז גע־ווען דער ערן־סעקרעטאר פון דר. הערצל און דער ענגלישער סעקרעטאר פון דעם ערשטן ציוניסטישן קאנגרעס. ער איז גע־ווען דער ערשטער ענגליש־גערעדנער איך וועלכער האט זיך אריינגעוואָרפן אין דער ציוניסטישער באוועגונג וואס האט געפירט צו דר. הערצלס פירערשאפט. איצט איז דע האאז א מיטגליד פון דעם אדמיניסטראציאָן קאמיטעט פון דער אמעריקאנער ציוניסטישער אָרגאניזאציע, און מען רעכנט זיך זייער מיט זיין מיי־נונג וועגן פאליטישן ציוניזם.

מיטגלידער פון דעם ווייניפעגער ציו־ניסטישן קאונסיל און הדסה מאכן פאר־באריטונגען פאר א קבלת-פנים פאר דעם גאסט וואס וועט פארקומען אין דער פאר־מע פון א "דינער" אין ראיאל אלעקסאנ־דרא האטעל, דעם 3טן מאי, און מאנטאג אוונט, דעם 4טן מאי וועט אפגעהאלטן ווערן א מאסן־פארזאמלונג אין ציון זאל, וואו דער גאסט וועט זיין דער הויפט־רעדנער.

מר. דע האאז איז פאראינטערעסירט אין וויקטאריא.

יוסף בראץ וועט ריידן היינט ביי מאסן-פארזאמלונג אין פרץ-זאל

י. בראץ, שליח פון די אידישע אר־בעטער אין ארץ ישראל, וועט ריידן היינט 8.30 אוהר, אין פרץ זאל, ביי א פאר־רופן אויף דעם אוהר. א גרויסער עולם ווערט דערווארטעט, וועט אויסנוצן די געלעגענהייט צו הערן דעם פראמינענטן גאסט.

דער נעווערקשאפטן קאמפיין פאר די אידישע ארבעטער אין ארץ־ישראל נייט דערווייל אן אין פולן שווונג, און די פוער פונ'ם קאמפיין באריכטן, אז אין דער ציוניסטישער באוועגונג, אין דער ווייטערער אן. אלע די וואס האבן נאך ניט ביייגעשטייערט, ווערן געבעטן צו זיין גרייט מיט זייערע ביישטייערונגען ווען זיי וועלן באזוכט ווערן פון די זאמלער.

די זאמלער ווערן בכלל גוט אויפגענומען און, ניט געקוקט אויפ'ן קריזיס, ווערן געמאכט אנשטריינגונגען צו שאפן א בכבוד'יקן סומע.

די סומע פון פופצן הונדערט דא־לאר איז שוין ביז איצט געשאפן געווא־רן אינ'ם קאמפיין, לויט דעם קאמי־טעטס באריכט, און די ארבעט גייט ווייטער אן. אלע די וואס האבן נאך ניט ביייגעשטייערט, ווערן געבעטן צו זיין גרייט מיט זייערע ביישטייערונגען ווען זיי וועלן באזוכט ווערן פון די זאמלער.

פאלעסטינע אויפגערודערט פון באזוך פון אנגליקאנער ארטשיבישאפ

לאנדאן, אפר. 16. — דער באזוך פון דעם ארטשיבישאפ פון קענטערבורי, הויפט פון דער אנגליקאנער קירך אין ענגלאנד, אין פאלעסטינע, האט אויפ־געוועקערט די געזעלשאפטלאכע מיינונג אין נייושאן. אין איר זיצונגען דער־ווארטערט די געזעלשאפטלאכע מיינונג אין לאנד, און באזונדערס די קאמוניסטישע קירך, וועלכע זעט אין דעם באזוך א וויכטיקן פאליטישן צוג. די מיינונג איז נעמלאך, אז ער האט ווי זיין ציל צו באורוגן די קאטאליקן פון זשענ־רע אויסשליסלאכע רעכט אויף עזעוסעס קבר.

די אנגליקאנער קירך האט ארויסגע־נעבן א דערקלערונג, אז זי זוכט ניט קיין באזונדערע פריווילעגיעס אויף די הייר־ליקע פלעצער און אז אויב דער ארטשיבי־שאפ וועט באזוכן יעזוסעס קבר וועט ער עס טאן ווי א פריוואטער בירגער. די פאלעסטינער צייטונגען זיינען אבער פארט מיט דער מיינונג, אז זיי באזוך איז פון א פאליטישן כאראקטער.

אז דער וואטיקאן אין באאמטראיקט פון דעם באזוך, איז צו זעען דערפון, וואס ער האט פארדרופן א גרויסע קאנ־פערענץ אינ'ם קאטולישן מאנאסטיר אויפ'ן באַרג כרמל. דערמיט וויל דער וואטיקאן דורכפירן א קאנטר־דעמאנ־סטראציע פאר דער קאטוליישער קירך.

ארבעטער פון קיי. בי. בי. גייען ארבעטן אין אנדערע שעפער

מר. ס. פ. קוויק, מענערדזשער פון דעם קיי. בי. בי. מאנופעקטשורינג פלענט, איז אפגעפארן אויף א געשעפט רייזע אין מזרח קאנאדע. ער וועט זיין אפוועזנד פון קאנאדע ארום דריי וואָכן צייט און צוליב דעם וועט וואַרשיינלאך ניט זיין קיין מענלאכקייט, צו סעטלען דעם סטרייק.

אין דער זעלבער צייט ווערט געזאגט, אז די סטרייקער פון דער אויבנדערמאנ־טער פירמע זוכן ארבעט אין אנדערע שעפער אין די וועלכע געפינען ארבעט נעמען עס אז אין דיי באאמטע פון דער יוניאן, ווערט געזאגט, העלפן זיי צו קריגן ארבעט אין אנדערע שעפער.

ווייץ פול וועט אפשר אויך אויסגע־פארשט ווערן פון דער קאמיסיע

אויף דעם פארשלאג פון אייזעק פיט־טשענדזש, וועלן אפשר די פארמערס ניט באציען זיך צו אים מיט אזא אומצוטרוי.

בלויז איין פארמער האט זיך דערווייל אפגערופן אויף דער איינלאדונג פון דער קאמיסיע צו זאגן א מיינונג. דאס איז גע־ווען טשארלס בעקסטער, פארמער פון פערמאנטס, סאסק. ער גלויבט, אז די בערזע און דער "פיוטשורס" מארק העלפט די פארמערס צו קריגן א בעסערן פריין פאר זייער תבואה.

—(::)—

ארבעטער פון קיי. בי. בי. גייען ארבעטן אין אנדערע שעפער

מר. ס. פ. קוויק, מענערדזשער פון דעם קיי. בי. בי. מאנופעקטשורינג פלענט, איז אפגעפארן אויף א געשעפט רייזע אין מזרח קאנאדע. ער וועט זיין אפוועזנד פון קאנאדע ארום דריי וואָכן צייט און צוליב דעם וועט וואַרשיינלאך ניט זיין קיין מענלאכקייט, צו סעטלען דעם סטרייק.

אין דער זעלבער צייט ווערט געזאגט, אז די סטרייקער פון דער אויבנדערמאנ־טער פירמע זוכן ארבעט אין אנדערע שעפער אין די וועלכע געפינען ארבעט נעמען עס אז אין דיי באאמטע פון דער יוניאן, ווערט געזאגט, העלפן זיי צו קריגן ארבעט אין אנדערע שעפער.

חזן גרונלאנד אין בית יעקב של

חזן גרונלאנד וועט דאוונען היינ־טיקן פרייטאג און שבת, ציילן ספירה און זאגן הלל אין בית יעקב של, און זונ־טאג אוונט וועט ער נעבן א אנצערן חזן גרינלאנד אין ניט לאנג פון איירא־פע. לעצטן פרייטאג און שבת האט ער נעמאכט א רושם מיט זיין דאוונען אין עטרת ישראל של. ליבהאבער פון שיין חזנות זאלן ניט פארפעלן צו קומען פריי־מוטער און האט אים באלוינט פאר זיין פראצע.

ער האט שוין געהאפט — וואס אלע אידן האפן, — אויף א עלטערע יאָרן באזעצן זיך "צווישן מענשן" . . .

אבער אט איז געקומען דאס יאר 1929, און האט אויפגעגעבן אלץ וואס ער האט אפגעשפארט פון 20 יאר שווערע פראצע.

אין 1930 האט ארויסגעשאפן די לעצ־טע לאפעטע ערד אויף דעם פארמערס קבר.

ער אליין? זיכער ניט, — דער גאנ־צער געגנט, א רייכע פארמער סביבה, איז געגנצלאך רואינירט. די פארמערס זיינען פארצווייפלט. זיי האבן פארלארן די אמו־נה אין דער ערד, און האבן זי קיין חשק ניט אפילו צו זייען. אבער וואס קאנען זיי אנדערש טאן?

אין דאס האט ניט געקאנט קומען פון זיך אליין: פארוואס זאל די ערד זיי פרוצלונג פארראטן? שולדיק זיינען מענשן, און אט זעט ער זיי: ד י וואס שארן גאלד אויפ'ן חשבון פונ'ם פארמערס אומגליק, אין אט די זעט ער די דיר

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
אידישע וואָרט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

נאָך א מאָנארכיע געפאַלן

זיז נאָך א קעניגטום אין אייראָפּע איז געפאלן. צום ליסט פון די צעדלי־קער קרוינען וואָס זיינען געפאלן פון נאָך דער מלחמה אָן, איז איצט צוגע־קומען איינע פון די עלטסטע קרוינען אין אייראָפּע, די שפאנישע. וועלכע איז געטראָגן געוואָרן פאר פיל הונדערטער יאָרן. כמעט אָן אן איבעררייס. פון דער שטאָלצער בורבאָנישער דינאסטיע.

קעניג אלפאָנסאָ דער דרייצנטער איז אָבער ניט געווען קיין "מלחמה קרבן". ווי יענע צענדליקער קעניגן און קעניגלאך וואָס זיינען פארטריבן געוואָרן פון זייערע לענדער פון זייערע פעלקער, דערפאר וואָס ווי האָבן זיי אריינגעפירט אין דער בלוטיקער מלחמה. שפאניע האָט יאָרן לאנג גע־פירט א קאמף קעגן דער מאָנארכיע. און די רעפּובליקאנישע שטימונג אין לאנד איז ביסלאכווייז געוואָרן אזוי רייף אין לאנד, אז די מאָנארכיע איז אויסגערונען ווי א רייפע מכה, אָן ווייטיק און אָן אָפּעראציע.

מען קאָן ניט באשולדיקן אלפאָנסאָן אין פאַראכט צו זיין דינאסטיע. — ער האָט יאָרן לאנג געקעמפט פאר'ן אויפהאלט פון זיין טראָן. ער האָט אין בלום דערטרונקען ניט איין אויפשטאנד, באזונדערס אין דער שטארק רעפּובליקאנישער שטאָט באַרצעלאָנאַ. די הויפּטשטאָט פון קאטאלאניע, וואָס איז דער וויכטיקסטער אינדוסטריעלער צענטער פון לאנד און האָט דערפאר באזונדערס ניט געקאָנט פארטראָגן דעם האלב־פעאָדאלן רעזשים אין לאנד. ער האָט יאָרן לאנג געשטיצט די דיקטאטור פון פרימא דע ריווערא. וועלכער האָט דערשטיקט דעם קלענסטן אויסדרוק פונ'ם ווילן פון פאָלק. מיט אייניקע חדשים צוריק, ווען דאָס פאָלק האָט אָנגעהויבן מאכן אָפענע אויפשטאנדן, האָט ער זיי אונטערדרוקט, און, כאָטש ער האָט ניט געוואָגט צו באשטראָפן צו שווער די פרייהייטס קעמפער, זיינען אָבער טויט־זענטער פון זיי פארגעצט געוואָרן אין די געפענגנישן. און די רעגירונג האָט דער קרעניג איבערגעגעבן אין די הענט פון רעאקציאָנערן, וועלכע, ווי ער האָט געגלויבט, וועלן אויפהאלטן זיין וואקלדיקן טראָן.

די מוניציפאלע וואלן איבערן גאנצען לאנד לעצטן זונטאג, אין וועל־כער די רעפּובליקאנער האָבן אָפּגעהאלטן א גוואלדיקן זיג, האָבן דעם קעניג איבערצייגט אז די איבערוועגנדיקע מערהייט פון פאָלק וויל אים ניט האָבן. דאָך האָט ער זיך ניט געטרעגן אויף דער ברישער אינטערגעגעבן. אויף מאָרגן נאָך די וואלן האָט ער פאר א פארטרעטער פון דער ברישער דערקלערט, אז ער האָט ניט בדעה צו אבדיקירן. אָבער בלויז נאָך צוויי טעג זיינען דורכגעגאנגען, און ער האָט אָפּגעזאָגט זיך פון זיין קרוין און איז אויסגעפאָרן, אונטער א רע־פּובליקאנישער וואך, אין גלות: ווען זיינע אייגענע מיניסטאָרן, וועלכע ער האָט אָנגעשטעלט אויף צו האלטן זיין וואקלדיקן טראָן, האָבן אים געראטן צו טאָן דאָס קליגסטע אונטער די אומשטענדן, אויפצוגעבן דעם טראָן מיט זיין גוטן ווילן, האָט ער זיך איבערצייגט, אז זיין שעה איז געשלאָגן.

שפאניע האָט אזוי געוואוגען איר פרייהייט פאקטיש אָן בלוט פאר־גיסונג. ווען מען זאָל ניט רעכענען די קרבנות וואָס האָבן מיט זייער בלוט פאר יאָרן און יאָרן פעט געמאכט דעם טראָן פון שפאניע פאר דער דער־וואַרבענער פרייהייט.

שפאניע, וועלכע האָט נאָך ביז איצט געדרעמלט אין א דריקנדיקער אטמאָספערע וואָס האָט געשמעקט מיט מיטלאלטער, האָט איצט אויפגע־וואכט צו א נייעם לעבן. דער גורל פונ'ם לאנד, וואָס איז געווען מיט אייניקע הונדערט יאָר צוריק דאָס מעכטיקסטע לאנד אין אייראָפּע אין וואָס איז א דאנק דעם רעליגיעזן פאנאטיזם און דעם ווילקיר פון די הערשער רעדוצירט געוואָרן צו אָרימקייט, אימווייסנהייט און אומכאדייטונג, — דער גורל פונ'ם לאנד איז איצט אין די הענט פונ'ם פאָלק.

איז דאָס שפאנישע פאָלק דערוואקסן צו דער פרייהייט וואָס עס האָט איצט דערוואָרבן? ווען דאָס פאָלק די פרייהייט אויסנוצן ווי געהעריק אויף איבערבויען זיין לעבן אויף נייע יסודות?

דאָס פארבלייבט נאָך צו זעען. א רעפּובליק איז נאָך ניט אלץ: עס זיינען דאָ רעפּובליקן וואו די הערשער דריקן אונטער דאָס פאָלק און מיס־פארוואלטן מיט'ן לאנד א סך ערגער, ווי מאָנארכיעס. עס וועגט זיך אן דעם אויף וויפל דאָס פאָלק איז פעאיק צו זעלבסטטעטיקיין און זעלבסטרעגירונג.

דאָס שפאנישע פאָלק האָט פארדינט זיין פרייהייט, ווייל עס האָט געקעמפט פאר דעם מיט ליידנשאפט און מיט מסירת־נפש. די פראגע איז נאָך אָבער, אויב די דערוואָרבענע פרייהייט וועט אויסגענוצט ווערן פונ'ם פאָלק, אָדער פון נייע אזוינע פאר־דאָסטאָרן.

מיר נייען אויף צוריק

וויניפּעג האָט שטאָלצירט מיט איר שול סיסטעם, איינס פון די פיינ־סטע אין לאנד. שרים ביי שרים, באזונדניק אלע שווערקייטן, האָט די שטאָט פארפולקומט איר שול סיסטעם. אוועקשטעלנדיק עס אויף א גאנץ הויכער מדרגה. אלץ איז געטאָן געוואָרן צו דערמוטיקן און צו זיין באהיל־פיק די עלטערן, זיי זאָלן וואָס בעסער צוגרייטן זייערע קינדער צום לעבן דורך דער שול דערציאונג.

און פלוצלונג — א שרים אויף צוריק. אונזערע דערוויילטע שול פאר־וואלטער האָבן זיך אָפּנים געכאפּט, אז אין די אינטערעסן פון עקאָנאָמיע קאָן מען איינשפּאָרן אביסל בילדונג פון די קינדער, און כדי ארויסצוהלפן די שטייער־צאָלער וואָס האָבן ניט קיין קינדער, קאָן מען ארויפלייגן א שטיקל שווערערע לאסט אויף די פלייצעס פון די עלטערן וואָס זיינען מטופל מיט פאמיליעס.

שטייער־צאָלער, אין וועמעס אינטערעסן די סקול באָרד האָט עס אָנגענומען די באשלוסן צו שניידן די שול באדינונג (ווי דאָס איז געמאָלדן געוואָרן נעכטן אין ד. א. וו.) האָבן פּראָפעסטירט אין געבעטן מען זאָל זיי ניט טאָן די בערישע טובה. אָבער די וואָס האָבן פּראָפעסטירט האָבן באַ־לאנגט צו דאָ ארימערע קלאסן פון דער באפעלקערונג. וואָס פארשטייען בע־סער די באדייטונג פון ניט־דירקט באצאָלטער בילדונג פאר זייערע קינ־דער. די פארמעגלאכערע עלעמענטן קאָנען זאָלן, און זיי זיינען געבליבן גלייכגילטיק צו דער האנדלונג פון דער סקול באָרד און וואַרשיינלאך זיי גע־שטיצט. נו, און די שטייערן פון דעם ארימערן טייל פון דער באפעלקערונג, האָט עס קומט זיי אן באזונדערס שווער צו צאָלן, זיינען ניט וואָגיק געגנוג צו באאיינפלוסן די סקול באָרד קעגן איינשפּאָרונגען איפן השבון פון דער בילדונג פון די קינדער.

די דעלעגאציעס וואָס האָבן פּראָטעסטירט קעגן דער רעדוקציע פון די שול באדינונגען האָבן פארטראָטן טאקע הויפּטזאכלאך ארבעטער קער־פּערשאפטן. אָבער צווישן זיי איז געווען אויך איינע וואָס האָט פארטראָטן דעם נאָרט־ענד שטייער־צאָלער פאראיין. א קערפּערשאפט קעגנעריש צו דער ארבעטער פארטיי. דאָס וויזט, אז די נייע "רעפּאָרטמען" זיינען אמווי־ניקסטנס אויף דער נאָרט־ענד דורכאויס אומפּאָפּולער.

מיר ווייסן ניט, אויב דער באשלוס פון סקול באָרד איז ענדגילטיק. אויב ס'איז אָבער נאָך דאָ א מעגלאכקייט צו ענדערן אים, דאַרף אלץ וואָס מען קאָן געטאָן ווערן אין דער רישטונג. די ווייליער דאַרפן כאָטש לאָזן וויסן זייערע אויסגעקליבענע סקול טראָסטיס זייער ווילן און באוועגן זיי צו באַ־קעמפן די אָנגענומענע באשלוסן און זעען, אויב מעגלאך, זיי צוריקצוציען.

די אידישע איינוואנדערונג אין קאַנאדע און דער אידישער אימיגראַנטן הילף פאַראיין

פון שמואל קאפלאן
פעלד ארגאנייזער פון א. א. ה. פ

די אידישע איינוואנדערונג אין קאנאדע נאָר נאָענטע קרובים — ווי דע איז א באזונדער קאפּיטל אין דער געשיכטע פון דער אידישער אימיגראציע.

מען דאַרף ניט פארגעסן, אז ביזן סוף פון דעם יאָר 1901 האָבן זיך איינגעפר־נען אין קאנאדע ס"ה 16,401 אידן. דאָס זיינען געווען מערסטנטייל אידן פון מערב אייראָפּע, ענגלאנד איינגעשלאָסן, וואָס זיינען מיטגעריסן געוואָרן מיט דעם שטראָם ערשטע "סעטלערס" אין די פאראייניקטע שטאטן און קאנאדע, וועל־כע האָב געליינט דעם פונדאמענט פון קאנטינענט פון צפון אמעריקע.

די זאפטיקע אידישע ישובים פון קאנאדע מיט זייערע 170 טויזנט אידישע נפשות זיינען דאָ אויסגעוואקסן פאר די לעצטע דרייסיק יאָר. צו אונזער כבוד מוז געזאגט ווערן, אז אין אנפאנג פון דעם 20טן יאָרהונדערט איז אריינגעקו־מען אין קאנאדע א באדייטנדער צאָל אידישע אידעאליסטן, וועלכע האָבן נאָך אין די אלטע היימען באשלאָסן צו פאר־בייטן זייערע לופט פרכסות אויף א לע־בען פון פּראָדוקטיוון פארמער אין פריי־ער לאנד. זיי האָבן געצוגן אהער די ניב־סטיקע באדינונגען פון איינגעדרענג אין דאָ אויף ערד. אין יענע יאָרן אין דיקאָ־נאדער רעגירונג שטארק אנטקעגן גע־קומען אלע די אימיגראנטן, וועלכע האָ־בען געשטרעבט צו ווערן פארמערס, הויפּטזעכלאך אין מערב קאנאדע, וואו א פארמער האָט געקאָנט באקומען א "האָמסטעד" פון 160 אקער לאנד פאר צען דאָלאר.

אין יענע יאָרן האָבן אויך ניט אויסגע־פעלט קיין אידישע אימיגראנטן, וועל־כע האָבן פארבלאנדזשעט אין קאנאדע פון די פאראייניקטע שטאטן. די אויסערגע־וויינלאכע שטרענג קאנטראָלע אויף "אייר־ליס איילאנד" האָט א סך פאר'משפּט צוריק געשיקט צו ווערן אין אירן, וועלכע האָבן פארבראָכן הינטער זיך אלע בריקן און זיי האָבן ניט געקאָנט אָדער ניט געוואָלט זיך אומקערן אין זייערע אלטע היימען, האָבן געפינענדיק פארשלאָסן שטאָבן, געזוכט און געפונען אן עיר מקלט אין קאנאדע.

די צוויי גרופּעס זיינען געווען דער יסוד פון דער נייער גרויסער איינוואנדערונג אין אונזער יאָרהונדערט. ווייטער איז שוין די אידישע אימיגראציע אין קאָ־נאדע געגאנגען אויף דעם אלטן אויס־געטראטענעם וועג. מען האָט אָפּגענומען די משפחה, קרובים, פריינט בקאָנטע, לאנדסלייט. סטאטיסטיש ווערט די אי־דישע איינוואנדערונג אין קעטיילך פאר די לעצטע דריסיק יאָר בעטייליקט אין 3 צעו־יאריקע פעריאָדן:

פון יאָר 1901 ביז 1910 זיינען אריינ־געקומען 42,529 אידן.
פון יאָר 1910 ביז 1920 זיינען אריינ־אס 32,585 אידן.
פון יאָר 1920 ביז 1930 זיינען אריינ־געקומען 41,873 אידן.

פאר א יאָר דריסיק יאָר זיינען ס"ה אריינגעקומען — 116,987 אידן.

די סטאטיסטיק ווייזט, אז אין דורכ־שניט זיינען אין יעדן פון די לעצטע דריסיק יאָר אריינגעקומען אין קאנאדע ארום פיר טויזנט אידן.

ווי אין אלע אימיגראציאָנס לענדער, איז אויך אין קאנאדע פון יאָר צו יאָר פארשווערט געוואָרן דעם פּראָצעס פון אריינקומען אין לאנד. די פארשיידענע אימיגראציע גזרות, וועלכע זיינען באַ־זונדערס אין דער צייט פון דער מלחמה יאָרן דאָס שטארק פארשווערט די אידישע איינוואנדערונג. דער צאָל פארהאלטענע און דעפּארטירטע אידישע אימיגראנטן איז געשטיגן פון יאָר צו יאָר, פון חודש צו חודש. די הינע אי־דישע געזעלשאפט איז קיינמאָל נישט גע־בליבן גלייכגילטיק צו די נויטן פון דער איינוואנדערער. זי האָט זיך באמיט צו העלפן זיי אויפן אלטן און היימישן שטייר־גער. ניט צוזאָמענריידנדיק זיך האָבן פארשיידענע אידישע קהלות געגרינדעט ביי זיך אין די שטעט הכנסות אורחים, וועלכע האָבן באַזעט פאר דעם אימי־ראנטן פון דעם מאָמענט, ווען ער איז אונטערגעגאנגען פון שיף ביז דעם מאָ־מענט, ווען מען האָט געקויפט, פאר אים א באן בילעט און אים אָפּגעשיקט אין א צווייטער שטאט. אזוינע הכנסות אור־חים האָבן עקזיסטירט כמעט אין יעדע האפן שטאט, ווי סט. דזשאָן, קוועבעק און האליפאקס; און אויך אין אנדערע גרעסערע שטעט פון קאנאדע. בראָס פון די הכנסות אורחים זיינען געשטאנען נוטהארציקע מענשן, וועלכע האָבן דאָס געטאָן לויט זייער איינענער אינציאטיוו, און פון קיינעם ניט געווען באפאלמעכ־טיקט און פאר קיינעם אויסער זייער איינענעם געוויסן ניט פאראנטוואָרטלאך געווען אין זייער הילפס ארבעט.

די רעגולירונג פון דער אידישער איינ־וואנדערונג אין קאנאדע האָט זיך אר־טיקע געזעלשאפט געגומען אין אירע איר־גענע הענט ערשט אין דעם יאָר 1920. דאָ איז פארגעקומען דער אידישער קאָנ־גרעס, וועלכער האָט בריישע פאר זייערע קינ־דער. די פארמעגלאכערע עלעמענטן קאָנען זאָלן, און זיי זיינען געבליבן גלייכגילטיק צו דער האנדלונג פון דער סקול באָרד און וואַרשיינלאך זיי גע־שטיצט. נו, און די שטייערן פון דעם ארימערן טייל פון דער באפעלקערונג, האָט עס קומט זיי אן באזונדערס שווער צו צאָלן, זיינען ניט וואָגיק געגנוג צו באאיינפלוסן די סקול באָרד איפן השבון פון דער בילדונג פון די קינדער.

די דעלעגאציעס וואָס האָבן פּראָטעסטירט קעגן דער רעדוקציע פון די שול באדינונגען האָבן פארטראָטן דער הויפּטזאכלאך ארבעטער קער־פּערשאפטן. אָבער צווישן זיי איז געווען אויך איינע וואָס האָט פארטראָטן דעם נאָרט־ענד שטייער־צאָלער פאראיין. א קערפּערשאפט קעגנעריש צו דער ארבעטער פארטיי. דאָס וויזט, אז די נייע "רעפּאָרטמען" זיינען אמווי־ניקסטנס אויף דער נאָרט־ענד דורכאויס אומפּאָפּולער.

אויב ס'איז אָבער דער באשלוס פון סקול באָרד איז ענדגילטיק, אויב ס'איז אָבער נאָך דאָ א מעגלאכקייט צו ענדערן אים, דאַרף אלץ וואָס מען קאָן געטאָן ווערן אין דער רישטונג. די ווייליער דאַרפן כאָטש לאָזן וויסן זייערע אויסגעקליבענע סקול טראָסטיס זייער ווילן און באוועגן זיי צו באַ־קעמפן די אָנגענומענע באשלוסן און זעען, אויב מעגלאך, זיי צוריקצוציען.

ווינער אנטיסעמיטישע ספּעציאלימעטן

פון מ. א. טענענבלאט

(ספּעציעל פאר ד. א. וו. דורך "איטאָ")

ווין איז א שטאָט פון אינדיווידועלן געשמאק און פון באזונדערע ספּעציאלי־טעטן. דער ווינער איז א פיינשמעקער. ער האָט ליב ספּעציאליטעטן פאר זיך און ער שאפט ספּעציאליטעטן אויף פאר דער וועלט. אלעס וואָס ווין שאפט האָט אן אנדערן טעם אין א ספּעציעלן חן: ס'איז ניט דאָס זעלבע ווי ערגעץ אנדערש. ווין האָט א וואָרעמען, ווייכן און ליבלאכן קונסט געשמאק און זיין כפּעציעלע נאָטע פילט זיך אומעטום: אין דער ליטעראטור, אין דער קונסט, אין דער מוזיק, אין טאָנץ, אין דער גע־זעלשאפט, אין דער ליבע און אפילו אין דער מאָרע. אפשר זיינען גערעכט די אנטראָפּאָלאָגן, ביאָלאָגן און סאָציאָלאָגן באהויפּטן, אז דער ווינער מענשן טיפּ איז, א ספּעציעלער. א געלונגענע מישונג פון צענדליקער ראסן און פעלקער דורך א משך פון העכער טויזנט יאָר. מ'מוז באמת מודה זיין, אז דער ווינער דייטש אז ניט דער זעלבער ווי אין דייטשלאנד, דער מאדיאר ניט דער זעלבער ווי אין אונגארן, דער טשעך ניט אזא ווי אין טשעכיען און דער ווינער ראיד נעווים ניט, דער דייטשלענדישער בכלל און ווי דער פרייסישער בפרט.

אויך דער ווינער אנטיסעמיטיזם איז א ספּעציאליטעט פאר זיך. ניט אזוי גראב און ניט אזוי ערנסט ווי אין דייטשלאנד, אויך ניט אזוי וויסנשאפטלאך אָפּגע־צירקלט און שוין כלל ניט א נאנצע עסק־קלוזיווע נאציאָנאלע אָדער סאָציאלע פּי־לאָזאָפיע. אמת, פון צייט צו צייט ברענט אויס א שטורם, ווירקלאכע אנטיסעמיטי־שע קראוואלען אמאָל צווישן סטודענטן און אמאָל צווישן סתם ווייסע חבריה'־ניקעס אבער ס'איז א קורצער עפּיזאָד. ניך זיך אויסגערענט און פונקט אזוי ניך זיך אָפּגעקילט. דער ווינער פאָלק כאַ־ראקטער האָט ניט ליב קיין געשלעגן און קיין גראבע עפנטלאכע צוזאָמענשטויסן. ער האָט זייער גערן א שטיקל העצעריי, א לייכטן קיצל אויבער דער הויט, א שפּי־לער מיט פעטע שימפּ און ווערטער און ער האָט גענוג דערמיט. און דאָס גאנצע קיי־לאכריקע יאָר צווישן איין שטורם און דעם אנדערן האָט אויף די אנטיסעמי־טישע חברותא אין ווין א געגונגענע סאָר־טיספּאקאציע מיט בלויזער שפּילערייען אין אנטיסעמיטיזם.

ס'האָט הנאה פון דעם שפּיל ווי פון אן אנדערן קינדער שפּיל. יעדע געזעלשאפט־לאכע שיכט דאַרף זיך האָבן איר שפּיל, מיט וועלכן ס'פארטרייבט די ראָנות פון פרנסה. יעדע רעגירונג איז צופרידן דער־מיט, ווען אן אומצופרידענער עולם לאָזט זי צורו און זוכט זיך א אנדערן שעיר לעזאזל. בעסער וואָס די חבריא שריין אדער שריינט אאמאָל און אפילו תמיד "ניידער מיט די אידן" ווי איידער זי זאָל שריין כסדר "ניידער מיט דער רעגירונג. אויב א שפּילעריי מיט אנטי־סעמיטיזם — און א האלב וועג רואיקע דערצו — קאָן זיין א טרייסט און א קאָמפּענסאציע פאר פרנסה און אר־בעטסלאָזיקייט, — מהיכי תיתי פארוואס דען ניט? א טייל עולם לויפט אין ווי־נער פראטער, פאָרן היפּאָדראָם אדער הויזען זיך אויף נאכט געשיריג מיט הילי־בענדיק געלעכטער עד לב השמים, פאר־וואָס זאָל אן אנדער טייל עולם ניט אויסשריין זיך די וועג און אפּקיל דאָס געמיט אויף א אנטיסעמיטישער פארואס לוגג? פון דאָ און פון דאָרט קומט דער עולם צוריק בארואיקט און מיט א זי־סער מיידקייט אין אלע איבריגס נאָך א הייסן נאָלף מיזרינ'ער אדער פון באקסער קאָמף. דער דאָזיקער סאָרט אנטיסעמי־טיזם איז א ווינער ספּעציאליטעט.

מוז אבער ווין באוויזן זיין ספּעציע־לען געשמאק אויף אין דעם פרט. האָט זיך געעפנט אויפן "גראבען", אין מיטן דעם שענסטן און רייכסטן פונקט פון דער "סיטי" אן אנטיסעמיטישער עלעגאנטער פּאָלאָנעז. א גרויסע, פיינע און רייכע פארפומערע, וואו מען פארקויפט אנטעסימיטישע קאָסמעטיק, אנטיסעמי־טישע פּודער, אנטי־אידישע נעגל פאָס־טא, און שונאי־ישראל'דיקע שטיפּען צום פארבן די ליפּן. דערצו נאָך זייער א ער־לאָך געשעפט: אומעטום שטייט בפירוש אנגעשריבן, אז דאָס איז ניט פאר אידן. מען וויל ניט אז א אידיש קינד זאָל אי־בערטרעטן דאָרט דער שווער און טאָמער פארבלאנדזשעט אמאָל אן אויסלערנ־ער שער אידישער קונה (די ווינער ווייסן שוין און היטן זיך אָדער נייען דוקא...) ניט באמערקנדיק די התראה פון דרויסן, דאָ דערזעט ער עס פאר'ן צאָלן ביי דער קאסע. אויך דאָרט היינגט א שילד: "מיר ווילן ניט קיין אידישע קונים", כדי מען זאָל זיי ניט חושד זיין אין פאר־קערטן גליווכוערטל: "דער אר איז כשר, זיין געלט איז טריפה". אָדער ווי דער אלטער רוימער פלעגט זאָגן: "געלט שטינקט ניט".

נו, האָט זיך טאקע ווין זיין ליבע "העץ" ארום אָט דער אנטיסעמיטישער פּאָרפּומערע. תחלת פלעגט מען געפינען פארקלעפּט א טייל אויסלאָגע פענסטער מיט ציטאטן פון דער אנטיסעמיטישער ליטעראטור איז תמיד געווען א אויפרוף פון מענשן און א שטערונג פון דעם רר־איקן פארקער אין סאמע מיטן צענטער פון שטאָט. האָט די פאליציי אנגעהויבן פארבאָטן אזא געשעפטס רעקלאמע. זיי־נען אויסגעבראָכן אנדערע בראָבלעם. מענ־שען גייען א נאנצן טאָג אהין איינקויפן, מ'האנדלט אויס אין מען לאָזט זיך אלעס איינפּאָקן און פלוצלונג פרוגט מען דעם אנטיסעמיטישן צעטל ביי דער קאסע און מען גיט צוריק די פּאָרפּאָקטס אין אר־בעטסלאָזיקייט. מייסטנס אויסלענדי־שע אידן, וואָס מאָכן די שטיפּעריי און ס'ווערן גוואלדן מיט אנקלאגן פאר דער פאליציי אזש ביז צו די נערינקן. מח־מת. עס קומען פאר אויף א פאר פעטש דערביי און אין אזעלכע פאלן ווילן די אנטיסעמיטישע באלעבאטים דוקא יא דאָס אידישע געלט.

לאָזט מען זיך אלע מאָנטאג און דאָ־נערשטאג פאר ווינער ריכטער און די שטיפּעריי אין אנטערעפאנטן גע־ריכט זאָל מיט פיקאנטע מעשיות מיט מיט אידישע וויצן איבער אנטיסעמיטישע הי־גיענע ארטיקלען. טרעפט זיך א אנטי־סעמיטישער ריכטער, וואָס גיט ארויס א שארפן פּסק. מאָכט מען אפיל צו העכע־רע אינסטאנצן און מען פּראָצעסירט זיך פון מענשן אין דער פּראָווינץ אויף דעם יאָר. דאָס מערסטע טייל אידישע ישובים ווען־הייגטיקס יאָר באזוכט ווערן א צווייטן, פון אויפקלערונגס ארבעט און די אר־גאניזירונג פון די קאנאדער פּראָווינץ לטו־בת דעם אידישן אימיגראנטן הילפס פאראיין האָט זיך אנגעפאנגען פאריק יאָר. ווען אין די רעגירונגס ספּערן האָט מען געגומען באאנדלען די אימיגראציע פראגע, איז געווען אריינגעטראָגן א פּראָ־יעקט, אז די איינוואנדערונג זאָל רעגו־לירט ווערן דורך יעדער פּראָווינץ באזונ־דער, אז יעדער פּראָווינציעלער פארלאָ־מענט זאָל האָבן צוזאָגן וויפיל אימי־גראנטן און וואָס פאר א טיפּ ער וויל האָבן אין זיין פּראָווינץ. דער פּראָיעקט, וועלכער קאָן נאָך מיט דער צייט דורכ־געפירט ווערן אין לעבן האָט געשטעלט דעם אידישן אימיגראנטן הילפס פאראיין פאר דאָס געשעפט פון פאָלק, אין אן אנדערן אָרט אין דער אמעריקע. צו דעם צוועק האָט דער פעלד ארגאנייזער, אז דער אר־גאנייזער פון דער פּראָווינץ אין אלע אנדערע פּראָווינצן אויף דער אמעריקע, אז אין אלע אנדערע פּראָווינצן אין

1 טאָג
נעדיינקט אז מיר קאָנען אייך געבן
באַרינונג אויב איר פאַרלאַנגט. דריי קליינינג
אין אַלע אייערע אָדער פאַרבן
37 266, PERTH DYE WORKS LTD.
נ. ב. פאַרבנטי, מנהל

Robin Hood Rapid Oats
דאָס בעסטע ווייל ס'איז געטריקנט אין א פאַן

זינדיק בלוט

א העכסט שפּאַנענדער ראָמאַן פון דעם אידישן לעבן אין אַמעריקע

פון א. ר.

(פאָרזעצונג)

מר. ראָזענבערג איז געווען א הויכער פאַרשוין, מיט ברייטע און געזונטע פּייצעס, און מיט משונה'דיק לאַנגע הענט. זיין פּנים איז געווען פליישיק און עפּעס א מאַדנע נישט ווייניקיט האָט גע־קוקט פון אונטער דער הויט. ער איז נאָך געווען נאָר יונג, ער האָט אויסגעזע־ען אַ זיין אַרום דרייסיק יאָר, נאָר ער האָט געהאַט א גרויסן בויך און א גרוי־סע ליפּענע אויפן קאָפּ.

ביטרים האָט כסדר געפיילט, אז דאָס איז א טיפּ פון א רייזיקלישן פאַרבר־כער, פון א מעשנל וואָס קאָן לייכט ר־ז־יקיר מיט זיין אייגן לעבן; און נאָך לייכטער מיט פרעמדע לעבנס. ער האָט געגעגן גיך און מיט גרויס אַפּעטיט, ער האָט געשלונגען גרויסע ביסנס און ער האָט דערביי שווער געאַטעמט.

די מיס שונער ווידער, איז דוקא גע־ווען פאַרקערט: א קליינע און א שמאַ־לע. זי האָט געהאַט א קלאָר צאַרט פּנים, געשווירענע בלאָנדע האָר און א ווייסן און קלאָרן האַלז, די ליפּן אירע זיינען גע־ווען געפאַרבט. דאָס פּנים שטאַרק גע־פּודערט און אונטער די אויגן געפאַרבט. זי האָט געטראָגן א שווארץ זיידן קלייד, די הענט זיינען איר געווען נאַקעט און איר דעקאָלטע איז געווען טיף געשניטן. אין די אויערן האָט זי געבאַמבלט די גרויסע בריליאַנטענע אויער רינגלאַך.

זי האָט געהאַט צאַרטע און דינע פינ־גער און זי האָט געגעגן לאַנגזאַם שטיל. זי האָט אויסגעקוקט פאַרדעכטיקט און פרעמד, נאָר אין די פרעכע און בלויע אויגן איז דאָך געווען צו דערקענען עפּעס א שטילן טרויער וואָס האָט זיך דאָרט באַהאַלטן. ביטרים האָט צלייך דערפילט מיט איר שאַרפן פרויען אינסטינקט, אז אַט די מיס שונער, כאָטש זי איז אַראָפּ פון לייכן וועג, כאָטש זי איז פאַרבלאַנ־דזשעט געווען אויף זינדיקע וועגן, און זי דאָך נאָך ניט איינגאַנצן געזונקען און פאַרדאַרבן. אז עפּעס פייניקט איר נאָך, אז עס כאַפּט זיך נאָך אויף אַי ואיר די נשמה פון צייט צו צייט. זי איז צעוויי־טאַגט און זי ליידט אַפּט פון איר גע־זונקענקייט. זי האָט דערפאַר דערפילט צו איר עפּעס א נאַענטקייט, עפּעס א מין חבר'ישקייט.

סעט האָט געגעבן פאַרטראַכט און אין זיין פאַרבראָיונג און פאַרהעטעוועט פּנים איז איצט געווען אַן אויסדרוק פון צער.

אין מיטן עסן האָט ער אפרעג גע־טאָן:

— און וואָס מאַכט בענדזשאַמין?

— בענדזשאַמין? — ער איז אויף גרויסע צרות.

— וואָס איז?

— דו ווייסט דאָך אז דער פאָטער האָט אים פאַרטריבן מיט זיין פרוי און קינד פון חויז.

— איך ווייס . . . געוויס ווייס איך. איז דערביבער?

— א שטיק צייט איז ער אַרומגעגאַנגען פוסט און פאַסט. ער לייגט זיך צו גאָר נישט גענומען און ער האָט ניט געהאַט פון וואָס א לעבן צו מאַכן, לעצטנס איז ער אפילו אָנגעקומען אויף א שטעלע, אָבער וואָס קומט דערפון אַרויס.

— וואָס מיינסטו?

—איך מיין: ער קאָן ניט פאַרגעסן די שאַנדע וואָס דער פאָטער האָט אים אָנגעטאָן . . . עס פייניקט אים כסדר. ער זעט אויס זייער שלעכט. און אין הויז ביי זיך האָט ער קיין פרייד ניט. ער קרינט זיך אימער מיט קיידי'ן.

— פאַרוואָס עפּעס?

— אז ס'איז ניט גוט אויפן האַרצן

— קרינט מען זיך.

— און קיידי? ווי זעט זי אויס?

— דו וואָלסט איר ניט דערקענט. זי זעט אויס ווי א סקעלעט.

— מר. ראָזענבערג האָט זיך איינגע־הערט אין דעם געשפּרעך און ער האָט מיט אמאָל א זאָג געטאָן:

— א שאַד, וואָס דער דאָזיקער מר. וואָלף איז ניט מיין טאָטע!

— וואָס וואָלט געווען?

— איך וואָלט שוין געוואוסט ווי אַזוי מיט אים פאַרטיק צו ווערן. איך וואָלט אים "אויעקגעלייגט" — ווי א הונט וואָלט איך אים דערשאָסן און דאָס אַלעס!

ביטרים האָט אויף דעם נאַרנישן גע־ענטפערט, נאָר ביי זיך אין האַרצן האָט זי א טראַכט געטאָן: אויף דעם פאַרשוין איז אַלץ אַן אַלץ גלויבן.

מען האָט אָפּגעעסן סאָפּער. און דאָ האָט מר. ראָזענבערג גענומען רערן שטיל מיט מיס שונער. ביטרים האָט ניט גע־קאָנט הערן די ווערטער — וואָס זי האָט יא געכאַפּט, זיינען איר אינגאַנצן געווען אומפאַרשטענדלאַך. זי האָט נאָר געפילט ווי מיס שונער ווארפט אויף איר אַלע ווייילע א בליק, שאַקל צו מיטן קאָפּ, ווי זי וואָלט צוגעזאָגט צו שאַן ווי ער הייסט איר.

סעט האָט זיך ניט אומגעקוקט אויף זיי, ער האָט אליין געקוקט אויף ביט־ריס'ן און ס'איז אים געווען אי א פרייד אי א טרויער. דערנאָך האָט ער גע־פרעגט:

— ביטרים, אזוי א ביזסטו געקר־מען?

— וואָס מיינסטו דער מיט צו זאָ־גען?

— דו האָסט גאָר קיין זאַכן מיט זיך ניט מיטנעבראַכט?

— סמאַכט נישט אויס! — האָט זיך מר. ראָזענבערג אָפּגערופן — מיר וועלן שוין געפינען פאַר אייך זאַכן. דאָ קריגט מען אזעלכע זאַכן ווי אין ניויאָרק.

— א דאַנק . . . ביטרים האָט זיך לייכט פאַרריילט — איך האָב מיטגע־נומען וויפיל איך האָב געקאָנט, די סאַ־מע נויטיקסטע זאַכן האָב איך מיט זיך מיטגעבראַכט.

— וואו זשע זיינען זיי?

— איך האָב מיין סעטשל איבערגע־לאָזט אויף דער סטאַנציע.

אַן איינפאַכער סאַלאַד
א פאַרעוועד מאַכל
איין פונט קען סעמאָן, 1 קאָפּ צע־בראָקטע סעלעריי, 1 קאָפּ צעריבענע ניס, 4 אָדער 5 זיסע גאַירקינס. מישט אויס גוט מיט קרים מייאָניי און לייגט אַרויף סלייסעס אייער.
שיקט נאָך דעם שיינעם פרייען רעסיפּי ביכל.
Canned Salmon
CANNED SALMON ADVERTISING COMMITTEE
402 WEST PENDER STREET, VANCOUVER, B.C.
M-4

כאַפּרייט זיך פון יענעם ווייטיק מיט זיכערקייט

איר קאָנט זיך שטענדיק באַפרייען פון דעם ווייטיק אָדער שטעכעניש אַן שאַרן מיט אַספּירין, אפילו יענע טיף־איינגעזע־סענע ווייטיקן וואָס מאַכן א מאַנ'ס ביי־טיקן פון וועלכע אַזויפיל פרויען ליידן. זיי ווערן זיך אונטערגעבן צו די דאָזיקע מאַכלעטס. עכטע אַספּירין האָט א סך ווייטיקע נוצן. לעזט די אויסגעפּרובירטע דירעקציעס אין יעדן פּעקעדזש פון עכטן אַספּירין, און פאַרלייזנערט ניט וועלכע עס איז נוצלאָזע ווייטיקן פון נוראַלדזשיא, ניזוריטיס, רומאַטיזם.

האַלט א פּלעשל פון דיזע טאַבלעטס אין הויז; טראַכט מיט זיך די פאַקטן טין אויב איר זייט אונטערוואָרפן צו אומדערוואַר־טעטע קאָפּווייטיקן, פּלוצלונגע פאַרקילונ־גען. שנעלע הילף אַן וועלכע עס איז שער־לאַכע ווירקונגען; אַספּירין דריקט ניט דאָס האַרץ, ניט בלויז אַכטונג יערן מאָל אויפן נאָמען אַספּירין — און אויפן וואָרט ע כ ט ע נע־דרוקט אין הויט אויף יעדער באַקס.

יעדער דראַגיסט האָט עכטע אַספּירין, און אויב איר קריגט די עכטע טאַבלעטס זייט איר זיכער צו קרינען הילף.

מר. ראָזענבערג איז געגאַנגען פריער מיט מיס שונער און נאָך זיין — ביט־ריס מיט סעמ'ס. דאָ האָט זיך אָנגע־האַלטן אַז סעמ'ס אָרעם, און אַז זיי זיי־נען געווען אָפּגעשטאַנען פון די איבערי־קע. א טויך ביטרים צוגעבויגן צו איר ברודער און זי האָט אים א שעפּטשע גע־טאָן אין אויער אריין:

— אזוי? ס'איז אַלרייט. האָסטו א רעסיט?

— נעוויס האָב איך.

— גיב מיר דעם רעסיט און איך וועל עס שוין באַזאָרגן.

— נאָך היינט?

— אָבער דאָ האָט זיך מר. ראָזענ־בערג אָפּגערופן.

— היינט? היינט וועלן מיר עס ניט קאָנען טאָן, אפשר מאָרגן.

— פאַרוואָס ניט היינט? — האָט ביטרים געפרעגט מיט א היימישן טאָן.

— ווייל היינט זיינען מיר פאַרנומען.

— ביזנעס.

— ביינאַכט, ביזנעס?

— איז וואָס אַז ביינאַכט?

מר. ראָזענבערג האָט זיך דערביי אויס־געשטעלט און ער האָט געזאָגט:

— איך וועל גיין א קוק טאָן אין דרוי־סען.

מיט שווערע און גרויסע טריט איז ער אַרויסגעגאַנגען אין דרויסן.

ביטרים האָט א ווײַלע געטראַכט און זי האָט באַלד א זאַג געטאָן צו סעמ'ען:

— אפשר וואָלסט גלייך מיט מיר צוגעפאָרן צו דער סטאַנציע און קריגן מיין סעטשל? ווי לאַנג וועט עס נעמען?

— גלייך, איצט?

— ביטרים האָט געהאַט אין זינען צו קענען בלייבן אליין מיט סעמ'ען און זיך מיט אים דורכריידן. סעמ האָט עס פאַרשטאַנען, און ער איז געווען ווי אין פאַרלענגהייט.

— אָבער מיס שונער האָט זיך אריינ־גענומען:

— וואָס איינגנטלאַך איז דאָ די איי־לעניש? איצט פאָרן אַהין און צוריק וועט נעמען זייער לאַנג.

— איך האָב דאָרט די זאַכן וועלכע איך מוז האָבן צום שלאָפן — האָט ביט־ריס געזאָגט.

— עס מאַכט ניט אויס, ביי מיר וועט קלעקן פאַר אייך אויך.

— אָבער: צי וועט עס דען נעמען אזוי לאַנג?

דערווייל איז מר. ראָזענבערג אָנגע־קומען. זיין פּנים איז איצט געווען זיי־ער ערנסט, פאַרדעכטיקט ערנסט און סר־דות'ן. ער האָט זיך ניט דערנעענטערט צום טישל, ער איז געבליבן שטיין אומ־באַוועגט און ער האָט א וואונק געטאָן צו סעמ'ען און ער זאָל אים צוזיין.

סעמ איז צו אים צוגעגאַנגען און מר. ראָזענבערג האָט שטיל צו אים א זאַג געטאָן:

— ס'איז א פינסטערע נאַכט. ס'וועט זיין אַלרייט היינט. מיר וועלן דאַרפן באַלד אַרויספאָרן.

— אַלרייט.

— דו קאָנסט איצט ניט פאָרן צום סטיישאָן.

— זאָל זיין נישט.

זיי זיינען צוגעגאַנגען צום טישל. ביט־ריס האָט ווידער א פרעג געטאָן:

— נו, וואָס סעם, דו וועסט מיט מיר צופאָרן צו דער סטאַנציע?

— ליבע פרייליין, איצט איז נישט מעג־לאַך. מיר זיינען היינט פאַרנומען. מיר דאַרפן באַלד פאָרן אונזער וועג. אויב איר ווילט דוקא נאָך היינט האָבן דעם סעטשל, וועט מיס שונער זיין אזוי גוט, און זי וועט מיט אייך פאָרן און עס ברייגנען אהער.

ער האָט דערביי א וואונק געטאָן צו מיס שונער און יענע האָט זיך גלייך אויפגעשטעלט:

— אַלרייט. איך בין גרייט צו פאָרן מיט אייך.

ביטרים האָט זיך עטוואָס פאַרלאָרן. סעמ איז אויך געשטאַנען א צעטראָגע־נער. עפּעס האָט ער מיט אמאָל דערפילט, אז אים באַפאַלט א נישט היימלאַכקייט. די דאָזיקע "אָפּערייזשאָן" וואָס זיי איז פאַרגעשטאַנען צו מאַכן די זאַכן, האָט אים איצט געשראָקן, אָבער ער האָט עס נישט געוואָלט אנערקענען, וואָס איז ס'איז דאָס ערשטע מאָל ביי אים?

די "אָפּערייזשאָן" וואָס זיי האָבן די זאַכט געדאַרפט מאַכן, איז באַשטאַנען אין דעם, וואָס זיי האָבן באַדאַרפט אר־ב־ערשטונגען א טראַנספּאָרט בראַנפן. זיי האָבן עס גענומען פון דער ערשטער האַנט, וואָס האָט עס אויסגעלאָדן אויפן ברעג ים און זיי האָבן עס באַדאַרפט אריבערפירן ביז דער נעקסטער שטאָט פון וואַנען קלענער אַנענטן האָבן עס צפירט איבערן לאַנד. זיי האָבן געהערט צו א גאַנצער אָרגאַניזאַציע חברה בוטלע־גער, וואָס האָבן שוין געהאַט זייערע באַ־קאַנטע פּאָליסיס און אַנענטן, וואָס האָבן פון יערן טראַנספּאָרט גענומען א חלק. אָבער די לעצטע צייט האָבן זיך אין דער נענט באַוויזן פרעמדע אַנענטן, וואָס האָבן שטאַרק געלאָקערט נאָך די בוטלעגערס. איבערהויפּט איז געווען אייר־גער, וואָס איז ספּעציעל געקומען פון ניו־יאָרק, וואָס איז ווי עס האָט אויסגע־וויזן ספּעציעל נעשיקט געווארן אהער, און ער האָט כסדר אָרגאַניזירט גאַנצע גרופּעס פּאָליציסן צו היטן די. ווענן און אכטונג געבן. שוין עטלאַכע טעג ווי דער טראַנספּאָרט האָט געווארט אויף זיי און זיי האָבן געווארט אויף א פינסטע־רער נאַכט. און היינט איז די נאַכט א שטאַרק פינסטערע. דער היפל איז געווען פאַרדעקט מיט שווערע שווארצע כמאַ־רס. דער טראַנספּאָרט האָט זיך געגאַנען ניט ווייט פון א פאַרוואַרפענעם יס־ברעג אין א דערף. זיי האָבן אים היינט נעמוטט אריבערפירן. ליינגער ווארטן האָט מען שוין נישט געקאָנט. אויסער דעם האָבן קאַסטומער זיך פּשוט גענו־טיקט אין דער סחורה. איי וואָס מען לאָ־קערט אויף די ווענן? איז וואָס זשע? ווער האָט עס מורא פאַר אזעלכע זאַכן? מען לאָקערט אַלע מאָל און זיי טוען זיך זייערס. עס איז נישט דאָס ערשטע מאָל.

— קומט דערווייל אַרויף האויבן — האָ טמיס שונער געזאָגט פריינטלאַך — איר וועט זיך אַרומוואַשן — וועט זיך אביסל אָפּרוען, און שפּעטער אז די "באַיעס" וועלן אַוועק, וועלן מיר צו־פאָרן אויף דער סטאַנציע נאָכן סעטשל. אַלרייט?

— אַלרייט, — האָט ביטרים מסכים געווען.

אַלע זיינען אַרויס פון דעם שפּייז צו־מער און זיי האָבן זיך געלאָזט גיין אַרויף — אויפן צווייטן שטאָק.

— ס'איז אזוי אויסגעקומען שוין אַן

סאַסקאַטון

הוסטן און פאַרקילונגען
מאַרשאַל'ס סירופּ אָף ספּרוס און מאָלי
ניט שנעלע הילף
35 סענט און 60 סענט פּייזעס
מעקבין און מאַרשאַל
פּרעסקריפּשאָן דראַגיסטן
קאָרנער 2טע עוועניו און 20טע סטריט
טעלעפאָן 4211—4446
טעלעפאָן 3217 —20טע סטריט וועסט.
מ י ר ד ע ל י ו ו ע ר ן

Birney's Hardware
אויסשליסלאַכע אגענטן
פאַר
טשי-נעמל
וואַרנישעס
און אַלע
שנעל טריקנדיקע ענעמלס
AVENUE A and 20th STREET
Phones 2988-3466 Saskatoon

ROSS PLUMBING & HEATING CO.
סאַניטאַרי און באַהייצונג אינזשינערן
ד. א. ראָס, אייגנטימער
132 Ave. A. North, Saskatoon, Sask.
Phone 3919

אויב ס'איז זייגערס
GRUEN
זעט די
STACEY BROS.
קוואַליטעט דזשעלערס
דיימאָנדס, מעריערזש לייסנס
Stacey Bldg., 20th Street West
Phone 3410

אויגן עקזאַמענירט
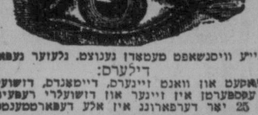
נייע וויסנשאַפט מעטאָדן נענוצט. גלעזער נעפּאַסט פאַרקעט און וואַנט זיינערס, דייסענדס, דזשעלערי עקספּערטן אין זיינער און דזשעלערי רעפּאַרירט 25 יאָר דערפאַרונג אין אַלע דעפּאַרטמענטס
העמס
דזשעלערי און אָפּטיקאַל קאָמפּאַני
259. צווייטע עוועניו סאוט, סאַסקאַטון

פאַרהיט אימפּאַרטירטע דרעס

"נאָכדעם ווי איך האָב א שטיקל צייט גע־טראָגן א שיינע גרינע וואַויל — א אימ־פּאָרטירטע דרעס — האָט זי אזוי שטאַרק פאַרלאָרן דעם קאָליר, אז מען האָט עס מער ניט געקאָנט טראָגן. א פריינדין ווע־מען די דרעס איז געווען זייער געפעלן האָט מיך געפרעגט פאַרוואָס איך טראָג עס ניט מער. ווען זי האָט דערהערט די אור־זאַך, האָט זי מיר געראָטן צו איבערפאַרבן עס און זי האָט רעקאָמענדירט דיימאַנד דאַיס. אין קורצן, עס איז געווארן א פּראַכטפולן שיינע דרעס. איך האָב א שיי־נע נייע דרעס וואָס קאָסט איצט בלויז 15 סענט — דער פּרייז פון איין פּעקל דיימאַנד דאַיס.

"זיכט דאַכאַלסט האָב איך געגעבן דיי־מאַנד דאַיס פאַר קאַלירן און פאַרבן. זיי טוען ביידע זאַכן זייער גוט. איך בין ניט מיין עקספּערט פאַרבערן, אָבער איך מאַר קיינמאָל ניט קיין דורכפאַל מיט דיימאַנד דאַיס. זיי זענען אויס צו זיין נעמאַכט אזוי אַן זיי אַרבעטן שטענדיק גלאַטיק און גלייכמעסיק. זיי מאַכן קיינמאָל ניט קיין פלעקן, שטרייפן אָדער "ראָן"; און פריינט ווייסן קיינמאָל ניט, אז די זאַכן וואָס איך פאַרב מיט דיימאַנד דאַיס זיינען איבער־געפאַרבטע!"

מרס. ר. פּ. קוועבעק

די אידישע איינוואַנדע־רונג אין קאַנאַדע

(שלום פון עדיטאָריעל זייט)

מאָל, אין די דורכגעלאָזענע אידישע ישו־בים וועלן אַרגאַניזירט ווערן קאָמיטעטן לויט דעם זעלבן סדר און אזוי אַרום וועט דער נעץ פון אונזערע אַפּטיילונגען אַרומגעמעגן אַלע אידן פון קאַנאַדע. דורך דעם ווערט דערגרייכט דער ציל פונם פאַראיין, צו דישן אימיגראַנטן הילפס פאַראיין, צו דערוויזן דער רעגיערונג, אז אַלע קאַנא־דער אידן שטייען הינטער דעם אידישן אימיגראַנטן הילפס פאַראיין אין זיין אי־דישער אימיגראַציע פּאָליטיק, אז כמעט אַלע אַן אויסנאַם זיינען זיי זיינע שטענ־דיקע יערלאַכע מיטגלידער.

מאָנטרעאַל, מאַרט דעם 31טן, 1931.

סאַסקאַטון

דער געוועלקשאַפטן קאָמיטעט אין סאַסקאַטשעוואַן

דער באַזוך פון יוסף בראַאַץ אין דע־דזשענע און עסטעוואַן איז געווען זייער דערפאָלגרייך. אין דערדזשיינע אין געוו־מעלט געווארן עטלאַכע הונדערט דאָלאַר. א גרויסער עולם האָט זיך פאַרזאַמלט אין ת"ת זאָל צו מקבל־פּנים זיין אונזער שליח ווי אויך אָפּגעמען א גרוס פון א"י. זיי וועלן "קירצלאַך צייגן דאָס ערץ ישראל בילד "שירת עבודה" פאַר אידן אין פאַר קריסטן.

אין עסטעוואַן איז חבר בראַאַץ זייער פריינטלאַך אויפגענומען געווארן און פיר אידן האָבן בייגעשטייערט $100: יוסף בערגער, $25, מר. גורמאַן $25, מאַקס מעגרעל $10, און מר. לעסטשינסקי $40. פון עסטעוואַן האָט חבר לעסטשינסקי אונז געפירט מיט זיין קאַר קיין הירש, וואו חבר בראַאַץ האָט זיך געזען מיט אייניקע אידישע פאַרמערס און באַטראַכט די ווירטשאַפט. דאָן האָט חבר לעסטשינסקי אונז געבראַכט קיין האָפּער וואו חבר בראַ־ראַץ האָט גוט עקזאַמענירט די פאַרם און אינוועסטאַר פון האָפּער ברידער. מען האָט סערווירט א גוטן מאָלצייט און גוטן ווייַן און א טשעק אויף $20. א דאַנק די האָפּער ברידער פאַר זייער אויפנאַמע. באַזונדערס מרס. ישראל האָפּער פאַר איר גאַסט־פריינטלאַכקייט. דאָן האָט חבר לעסטשינ־סקי אונז געפירט אין דער זאַנענעפּלער קאָ־לאָניע, וואו חבר בראַאַץ האָט אַדרעסירט די אידישע פאַרמערס און זייערע פרויען וועלכע האָבן אויף אונז געווארט מיט אונזערדזלד, ווייל צוליב די גרויסע שטר־רעמס האָבן מיר פאַרשפּעטיקט.

מיר דריקן אויס אונזער דאַנק צו די עסטעוואַנער אידן פאַר זייער וואַרמער אויפנאַמע. א באַזונדער דאַנק חבר לעס־טשינסקי פאַר זיין אַרויסהעלפן אונז.

ב. צוקערמאַן

שרה מאַסקאָוויטש ע"ה
(סאַסקאַטון)
מיר דריקן אויס אונזער טיפ־סטען מיטגעפיל צו איר מאַן און קינדער און צו דער גאַנצער פאַמיליע אין זייער גרויסן פאַר־לוסט. מיר ווינשן זיי געטריישט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. וו. לאַנדאַ

סאַסקאַטונער נאָטיצן

מר. דזשעק שעפּס, פון וויניפּעג, איז דאָ געווען צו נאַסט בײַ מרס. פּ. טשעט־קאָוו. די לעצטע עטלאַכע מאָנאַטן האָט ער געלערנט אין א סקול אין לאָס אַנ־דזשעלעס.

* * *

מר. און מרס. סאַנדאַמירסקי, פון רע־דזשיינע, זיינען דאָ געווען צו נאַסט ביי זייער זון מעל. וועלכער שטודירט דאָ אין אוניווערסיטעט.

* * *

מאַקס ד. פרידמאַן האָט געגעבן דער דריפּסון טראַנעריע ביי א פאַרוואַס־לונג פון די יאַנג דזשוידעא. נאַרמאַן גע־זער האָט געמאַכט אַן אפּיל פאַר געלט צו קויפן א שער אין שרון, פּאַלעסטינע.

* * *

מר. און מרס. הערי לייאַנס, פון טיס־דייל, סאַסק., זיינען דאָ געווען ביי א פאַר־זאַמלונג פון גן השרון. זיי זיינען דאָ גע־ווען די נעסט פון מר. און מרס. מאַרים דזשאַזעפסאָן.

* * *

מר. דזשעק האַרט, פון קאַלגאַרי, איז דאָ געווען עטלאַכע טעג פאַר ביזנעס.

* * *

לעצטן זונטאָג אָוונט איז דאָ אָפּגע־האַלטן געווארן א דערפאָלגרייכער קאָנ־צערט אין ראָקסי טעאַטער, אונטער דעם אויפזיכט פון דער ליידיס אקזיליערי פון תלמוד תורה. $50 איז געשאַפן געווארן. מר. נעט ראָטשטיין פון וויניפּעג, דער איינגנטימער פון ראָקסי טעאַטער, וועל־כער איז געווען אין שטאָט, האָט אויס־געהאָלפן צו אַראַנזשירן דעם קאָנצערט.

* * *

די ליידיס אייך סאַסייטי האָט אָפּגעהאַלטן א פאַרוואַסלונג מאָנטאָג אָוונט און עס זיי־נען פאַרהאַנדלט געווארן פּלעצער וועגן דעם קומענדן קרן היסוד קאָמפּיין וואָס וועט זיך דאָ אָנפאַנגען דעם 10טן מאַי. דזשייקאָב דע האַאַן וועט, צו דער געלע־גענהייט, דאָ זיין דער גאַסט, צוזאַמען מיט זיין פרוי.

— פיר מיר אריין אין דיין צימער.

— א? — האָט סעם ווי נישט דער־הערט.

— איך וויל זיך מיט דיר וועגן עפּעס דורכשמועסן.

זיי זיינען אריין אין דעם טיפן קאָ־ריידאָר, וואָס איז געווען געדעקט מיט דיקע טעפּיכער, אין וועלכע די טריט זיי־נען ווי איינגעזאַפּט געווארן — האָט דאָ־ווענבערג אויפגעשלאָסן א פּרעכטיק שיי־נעם צימער פון וועלכן א טיר האָט גע־פירט אין א צווייטן צימער אין וועלכן סעם איז געשלאָפן.

אַלע פיר זיינען אהין אריין. מיס שו־נער האָט פאַרדויכערט א פאַפּיראָס און זי האָט זיך אוועקגעזעצט.

— ביטע, זיצט מיס וואָלף.

נאָר דאָס האָט זיך סעם אָפּגערופן:

— ביטרים ווע טאַרייגניי אויף א ווייַלע צו מיר אין צימער, קום בטרוים, דו וועסט זיך דאָרט אַרומוואַשן.

ער האָט געגעבן די טיר אין זיין צימער אריין, ביידע זיינען אריין און סעם האָט נאָך זיך צוגעמאַכט די טיר.

ביטרים איז גלייך צוגעשטאַנען צו סעמ'ען:

— סעם טייערער, וואָס טוסטסטו דאָ? וואָס זיינען עס פאַר א מענשן?

סעם האָט זיך געפונען אין א פאַרלע־גענהייט.

— וואָס מיינסטו?

— וואָס פאַר א ביזנעס האָסטו דאָ? מיר געפעלן נישט די מענשן.

סעם איז געווארן אביסל בערודערט, ער האָט זיך אויסגעדריט מיטן פנים צו דער טיר און ער האָט א טרויעריקן און שטיל בליק געווארן אהין — צום צווייי־טען צימער און ער האָט צוגעלייגט א פינגער צום מויל, אַלס צייכן אז זי זאָל שווייגן.

— סעם איך וויל מיט דיר ריידן . . . איך בין געקומען נאָך דיר . . .

(ווייטערעס — קומט)

סאַסקאַטון

דער געוועלקשאַפטן קאָמיטעט אין סאַסקאַטשעוואַן

דער באַזוך פון יוסף בראַאַץ אין דע־דזשענע און עסטעוואַן איז געווען זייער דערפאָלגרייך. אין דערדזשיינע אין געוו־מעלט געווארן עטלאַכע הונדערט דאָלאַר. א גרויסער עולם האָט זיך פאַרזאַמלט אין ת"ת זאָל צו מקבל־פּנים זיין זיין אונזער שליח ווי אויך אָפּגעמען א גרוס פון א"י. זיי וועלן "קירצלאַך צייגן דאָס ערץ ישראל בילד "שירת עבודה" פאַר אידן אין פאַר קריסטן.

אין עסטעוואַן איז חבר בראַאַץ זייער פריינטלאַך אויפגענומען געווארן און פיר אידן האָבן בייגעשטייערט $100: יוסף בערגער, $25, מר. גורמאַן $25, מאַקס מעגרעל $10, און מר. לעסטשינסקי $40. פון עסטעוואַן האָט חבר לעסטשינסקי אונז געפירט מיט זיין קאַר קיין הירש, וואו חבר בראַאַץ האָט זיך געזען מיט אייניקע אידישע פאַרמערס און באַטראַכט די ווירטשאַפט. דאָן האָט חבר לעסטשינסקי אונז געבראַכט קיין האָפּער וואו חבר בראַ־ראַץ האָט גוט עקזאַמענירט די פאַרם און אינוועסטאַר פון האָפּער ברידער. מען האָט סערווירט א גוטן מאָלצייט און גוטן ווייַן און א טשעק אויף $20. א דאַנק די האָפּער ברידער פאַר זייער אויפנאַמע. באַזונדערס מרס. ישראל האָפּער פאַר איר גאַסט־פריינטלאַכקייט. דאָן האָט חבר לעסטשינ־סקי אונז געפירט אין דער זאַנענעפּלער קאָ־לאָניע, וואו חבר בראַאַץ האָט אַדרעסירט די אידישע פאַרמערס און זייערע פרויען וועלכע האָבן אויף אונז געווארט מיט אונזערדזלד, ווייל צוליב די גרויסע שטר־רעמס האָבן מיר פאַרשפּעטיקט.

מיר דריקן אויס אונזער דאַנק צו די עסטעוואַנער אידן פאַר זייער וואַרמער אויפנאַמע. א באַזונדער דאַנק חבר לעס־טשינסקי פאַר זיין אַרויסהעלפן אונז.

ב. צוקערמאַן

זיכור
מיט געכוינענע קעפּ שטייען מיר ביים פרישן קבר פון אונזער ווייס פרעזידענט
מרס. שרה מאַסקאָוויטש ע"ה
מיך טרייסטן די פאַמיליע און ווינשן זיי מער פון קיין צער ניט וויסן
ליידיס אייד סאָסייטי
סאַסקאַטון, סאַסק.

סאַסקאַטון אויפמערקזאַם סאַסקאַטון
מר. פיטער פרידנוט
(אויניווערסיטי אָף סאַסקאַטשעוואַן)
איז דער קאָרעספּאָנדענט און פאַרטרעטער פאַר "דאָס אידישע וואָרט" אין אייער שטאָט און אומגעגנט.
מיר בעטן אַלע סעקרעטאַרן פון די סאַסקאַטונער אָרגאַניזאַציעס צו איבער־געבן די נייעסן און באַריכטן פון זייערע אָרגאַניזאַציעס צו מר. פ. פרידנוט
וועלכער איז אויך באַפולמעכטיקט אָנצונעמען סובסקריפּשאָנס פאַר "דאָס אידישע וואָרט".

38 פרייזן
פיטשורן דעם
דאָמיניאָן אינלייך לינאָלעאום
פעטערן אויסוואַל
קאָנטעסט
געווינט איינעם פון זיי

טרעט אריין הייגט. קומט אריין אין וועלכער עס איז סטאָר וואָס האָט אַן אויסשטעלונג פון דאָמיניאָן אינלייך לינאָלעאום אין אירע פענסטער און פרעגט פאַר א פרייען קאָנטעסט בוך. איר דאַרפט נאַרנישט נים קויפן אָבער דער סטאָרקיפּער מוז אינדאַרסירן אייער איינטריטע בלעטל אויף דער לעצטער זייט פון קאָנטעסט בוך.
איר וועט אין דעם בוך געפינען אכט רומס רעפּראָדוצירט אין פולע קאָליר מיט דעם פלאַר איבערגעלאָזט ליידיק. אויף די לעצטע פּייַרזשעס זיינען פאַראַן רעפּראָדוקציעס פון אַלע דאָ־מיניאָן אינלייך לינאָלעאום פעטערנס.
שטודירט די רומס, שטודירט די פעטערנס. נאָכדעם קלייבט אויס איין פעטערן פאַר יעדער רום און אַצייכנט דעם נומער אויף דעם נעהעריקן פלאַץ אויף דער איינטריטס פאָרמע אויף דער לעצטער זייט פון דעם קאָנטעסט בוך.
ווען דאָס איז אָפּגעטאָן, שרייבט אונטער די איינטריטס פאָרמע רייסט עס אַרויס און מעילט עס צום
Contest Dept., Dominion Oilcloth & Linoleum Co. Ltd. Montreal
ווי דער קאָנטעסט וועט געאָרטיילט ווערן
די אכט אינטעריאָר דעקאָרייטאָרס וועמעס בילדער עס ווערן געוויזן, האָט יעדערער בסוד אויסגעקליבן איין פעטערן פאַר בלויז איינער פון די רומס אין דעם בוך. זייערע אויסוואָלן זיינען דעפאָזיטעט מיט דער ראָיאַל טראַסט קאָמפּאַני, מאָנט־רעאָל. אַלע אכט־רום פעטערן אויסוואָלן וואָס וועלן צוגעשיקט ווערן וועלן פאַרגלייכן ווערן מיט זייערע. די אויסוואָלן וועלכע וועלן זיין אָמיגאַנטסטן וועלן געווינען די פרייז. אין פאַל פון "טאַיס", וועלן די פרייז צעטיילט ווערן. דאָס איז א טעסט פון געשיקלעכקייט. ווי נאָענט פאַסט זיך צו אייער טעסט צום טייסט פון דיזע באַרימטע דעקאָרייטאָרס? מאַי 7טן וועלן די זיגלען פון די דעקאָרייטאָרס סעקרעטנע אויסוואָלן אויסגע־בראָכן ווערן און דער גע־נויער ענטפער וועט ווערן באַוואוסט. די געווינער וועלן אָנאַנסירט ווערן יוני דעם ערשטן.
1—Mr. L. Alex. Holland, Mitchell-Holland Limited, Montreal.
2—Mr. E. R. Lownds, 99 Clairmont Ave., Norwood, Man. (Winnipeg).
3—Miss Mary-Etta Macpherson, "Canadian Homes and Gardens," Toronto.
4—Mr. Frank Morrison, Jordans Limited, Vancouver.
5—Mr. Louis Mulligan, Montreal.
6—Mr. Fred. W. Palmer, Berner-Palmer Co., Montreal.
7—Mr. R. Malcolm Slimon, Toronto.
8—Miss Anne Elizabeth Wilson, Home Bureau of "The Chatelaine".
וועס וואו עס געפינט זיך א סטאָר וואָס האָט אויסגעשטעלט דאָמיניאָן לינאָלעאום אדער פלאַר קאַווערינגס הייגטיקע וואָר. דיזע סטאָרס קאָנען אייער אַרויפנעמען מיט

ברודער מאָרד

געכסם אינמערקאַנסער און שאַנערער ראַטאַ

(פארזעצונג)

עס איז שווער צו זאָגן אויב עס איז נאָר געווען א קאפריז פון מיס מערי אדער זי האט ווירקלאך אזוי ליב באקומען דאס ארימע מיידל, אז זי האט ניט געקענט לעבן אז איר, זיכער איז עס, אז זיט די ראזע פון שיקאגא האט געוואוינט ביי איר אין דער ווילע, פלעגט מערי נאר ארומגיין מיט איר און נאר ריידן מיט איר.

אייניקע טעג נאך דער סצענע, וועלכע מיר האבן באשריבן אין די פאריקע קאפיטלען, האט א דיינער געמעלדעט מיס מערי, אז א מאן וויל מיט איר ריידן. אין אייניקע מינוטן ארום איז ווענדלאנד אריינגעקומען אין צימער.

מערי האט אים אויפגענומען זייער פריינטלאך און האט אים געבעטן זיצן וואס מאכן אייערע געסט? האט ער געפרעגט.

דער אלטער פילט זיך זייער גוט, ער נייט אבער אין ערגעץ ניט, זיין טאכטער דאקענט אין זייער גליקלאך און בליט ווי א רויז.

האט זי אייך דערציילט, אז זי האט אמאל געוואוינט אין אינדיע?

זי ווייס ניט געגוי, וואו זי האט געוואוינט ביז אהער, אבער ווי זי האט מיר באשריבן דאס לאנד, וואו זי האט געוואוינט, פארשטיי איך אז דאס איז אינדיע.

האט איר מיט'ן אלטן ניט גערעדט דאריבער?

ראזא האט מיך געבעטן, איך זאל ניט רעדן מיט אים דערפון, ווייל עס קרענקט אים זייער, ווען איך ווערט דערפון.

איך קען א מאן, וועלכער וואלט אונז געקאנט פילעם דערקלערן איבער דער גייסטיקע פונ'ם בלינדן שטערנפעלד.

פון וואנען קען דער מאן וויסן, וואס עס האט פאסירט מיט שטערנפעלד אין אינדיע?

ער איז אליין אן אינדיער און מיר דאכט, אז ער קען די פאמיליע שטערנפעלד אין אינדיע.

נעפינט זיך דער מאן אין שיקאגא?

ער איז ניט לאנג געקומען אהער.

ווי הייסט ער?

סינראה באהאדור סאסון.

א זאנדערבארער נאמען.

אן עכט אינדישער, ער איז אן אינדיר־שער פרינץ.

קענט איר אים פיליייכט ברייננען צו מיר?

איך בין געקומען אייך בעטן איר זאלט אים איינלאדן צו זיך.

מערי האט זיך פארטראכט. איר איז אויסגעקומען מארגע וואס ווענדלאנד אינ־טערעסירט זיך אזוי מיט'ן אלטן שטערנ־פעלד. זי האט זיך ניט געקענט איינ־האלטן און האט אים געפרעגט:

זאגט מיר, ה' ווענדלאנד פריי אין אפנ־הארציק־וואס פאר אן אינטערעסן האט איר אין דעם אלטן בלינדן מאן?

איך גלויב אז איר ווייסט ווער איך בין.

ווען איר זייט געווען ביי באנפילד אין קאנטאר, האט ער אייך געזאגט ווער איך בין.

מערי האט זיך דערמאנט וואס באנ־פילד האט איר דאן געזאגט.

איך האב מיך דערמאנט. איר קומט אלס געהיים אנענט פון לאנדאן.

און די אנגעלעגענהייט געהערט צום אל־טען שטערנפעלד?

יא, מיס מערי!

דאן בין איך נייגעריק צו וויסן, וואס פאר אן אנגעלעגענהייט דאס איז.

עס איז א מערקווירדיקע אן טרויער־קע געשיכטע. אין לאנדאן געפינט זיך אן אלטע, זייער אנגעזעענע פאמיליע: די נאראן שטעוויק. איינער פון זיי, מיט'ן נאמען אלפרעד, איז געווען א ווידער־אויסגעלאסענער מענש. ער האט זיך צע־קרייגט מיט זיין עלטערן ברודער און איז אנטלאפן קיין אינדיע. וואו ער האט פאר־בראכט עטלאכע יאר. וואס ער האט דארט געטאן ווייסט קיינער ניט. פלוצלונג איז ער צוריקגעקומען, איז געווארן גוט און פרום, האט זיך איבערגעבעטן מיט זיין ברודער און האט אנגעהויבן צו וואוינען ביי אים.

אים א קורצער צייט ארום איז זיין ברודער פלגצלונג געשטארבן און האט איבערגעלאזט א צוואה אז נאראן אלפרעד איז זיין אפעקזן איבער זיין פארמעגן און איבער זיינע קינדער. קיינער האט ניט געקענט פארשטיין ווי אזוי דער קלוגער נאראן פרעדעריק טשעוויק האט געמאכט פאר אן אפעקזן אויף זיין גרויסן פארמעגן און אויף זיינע קינדער אזא מענשן ווי אלפרעד, וועלכן ער האט געקענט פאר א קאדטן שפילער, א פארשווענדער און אן אויסגעלאסענעם מענשן.

אין דער זעלבער צייט אבער איז דער אינדיער סינראה באהאדור געקומען קיין לאנדאן זוכן א מענשן מיט'ן נאמען באר־נאן פון שטערנפעלד, וועלכער האט ביי אים אויסגענארט א געפערלאכן גיפט און האט אים שטארק באליידיקט. דער אינ־דיער דערציילט עפעס פון א מיידל וועל־כער מען רופט די לאטאס בלום.

די לאטאס בלום? האט מערי איבער־געפרעגט. ראזא שטערנפעלד האט מיר געזאגט, אז די ברוינע מענשן פון דעם לאנד וואו זי האט געוואוינט פלעגן רופן איר שווענסטער די לאטאס בלום.

נאך א באוויין אז דער אלטער שטערנ־פעלד ווייס פון דעם פארברעכן וועלכעס נאראן אלפרעד איז באגאנגען, האט ווענד־לאנד געזאגט,— דער אינדיער האט גע־שווארן, אז ער וועט ניט רוען, ביז ער וועט געפינען דעם שרעקלאכן נאראן אלפ־רעד און וועט זיך פון אים נוקם זיין. ער איז געווארן געווארן, אז נאראן אלפרעד טשעוויק געפינט זיך אין שיקאגא און ער איז אים נאכגעפאהרן.

אבער אויסער דעם אינדיער איז נאך איינער פאראינטערעסירט אין נאראן אלפ־רעד, דאס איז נאראן געארג טשעוויק, א יונגערמאן, דער זון פון נאראן פרעדעריק, וועלכן נאראן אלפרעד האט פארגיפטעט.

ווענדלאנד האט דערציילט מיס מערי אלעס, וואס האט פאסירט אין דער פאמי־ליע טשעוויק, ווי מיר האבן גע באשריבן אין ערשטן טייל פון דער דערציילונג.

וואס ווייל נאראן געארג אין שיקאגא?

ער וויל זיך אויך נוקם זיין אן דעם מערדער פון זיין פאטער, האט ווענדלאנד געענטפערט, אזוי לאנג ווי ער האט גע־מיינט, אז נאראן אלפרעד איז זיין לייב־לאכער פעטער האט ער ניט געוואלט שטעלן זיין פעטער פאר א געריכט און מ'זאל וויסן, אז א נאראן טשעוויק איז א ברודער מערדער. יעצט אבער וועז ער וויין אז נאראן אלפרעד איז גאר קיין נאראן ניט און האט גאר קיין רעכט ניט צו טראגן דעם נאמען טשעוויק, ווייל ער, א די גאנצע וועלט זא לעם וויסן.

עס איז ווירקלאך א מערקווירדיקע אן טרויער־ זייער טרויעריקע געשיכטע. האט מיס מע־רי געזאגט, עס איז דייטלאך, אז נאראן אלפרעד האט אין אינדיע אנגענומען דעם נאמען פונ'ם ערלאכן באראן שטערנפעלד און איז באגאנגען אונטער דעם נאמען די גרעסטע פארברעכנס. עס קען אויף זיין אז דער אומגלייקלאכער שטערנפעלד האט דערפאר געמוזט אנטלויפן פון אינדיע, זיך ארומוואנדערן אין דער וועלט ביז ער איז געקומען קיין שיקאגא, וואו ער האט גע־מוזט פארדינען זיין ברויט דורך זינגען אין די שיינקען.

ווי איר זעט, מיס מערי, בין איך ניט געקומען צו אייך בלויז אויס נייגעריקייט. איך ווי לזייער געווארן ווערן די שערקלא־כע געהיימניש צווישן דעם נאראן אלפרעד און דעם בלינדן שטערנפעלד און איך וואלט זייער געוואלט אין דער אינדיער זאל זעען דעם אלטן, שטערנפעלד און זאל מיט אים רעדן. אפשר וועט זיך דאן אויפ־קלערן דאס געהיימניס.

איר האט מיך אזוי פאראינטערעסירט אין אייער דערציילונג, אז איך וויל ווירק־לאך זעען אן באקענען זיך מיט'ן אינדיער און מיט נאראן געארג טשעוויק.

דאס איז זייער לייכט, ווען איר וועט מיר דערלויבן וועל איך זיי פאר אייך פארשטעלן.

דאס איז ניט אזוי לייכט ווי איר מיינט ה' ווענדלאנד, איר מוזט פריער אויס־טראכטן א תירוץ, ווי אזוי זיי מיר פאר־צושטעלן.

זיי האבן געווים געלט געשעפטן מיט אייער פאטער, אדער איך וועל זיי הייסן מאכן מיט אים עפעס א געשעפט זיי זאלן קומען ביי אים אן אנווייזונג אויף באנק און אדער זאלן ביי אים אויסבייטן ענגלישע פונט שטערלינג, דאן וועט אייער פא־טער זיי איינלאדן צו קומען אויף אן אונט, האט ווענדלאנד דערקלערט.

מערי האט פארבריין מיט די ליפן. — ווענדלאנד האט פולקאמע רעכט געהאט, עס איז אבער יעצט אומעגלאך געווען, ווייל זי איז זיך צעגאנגען מיט איר פא־טער.

מ'קען עס מאכן איינפאכער, האט זי געזאגט, דער אינדיער און נראף געארג טשעוויק קענען קומען זעען דעם אלטן שטערנפעלד. איך וועל דערביי זיין צופע־ליקערווייז און איר וועט מיך מיט זיי באקענען.

זיי האבן אפגערעדט. ווען ווענדלאנד זאל קומען מיט'ן אינדיער און נראף גע־ארג און וואו זי זאל זיי איינעמען. דאן האט ווענדלאנד געפרעגט אויב ער קען זעען דעם בלינדן שטערנפעלד.

לאזט אים צורו איינעקע טעג, ביז ער וועט זיך צוגעוויינען צו זיין נייער לאגע, האט מערי געענטפערט. דער מענש האט ווארשיינלאך געליטן אזוי פיל אומגליקן,

לייד־ים סאסייטי פון מערב קאנאדער בית יתומים

די וואך פון דעם צווייטן מאי ביז דער קאמפיין וועט זיין פארענדיקט איז באשטימט געווארן פון דער לייד־ים סא־סייטי פון מערב קאנאדער אידישן בית יתומים פאר דער צייט פון זייער קאמ־פיין פאר מיטגלידער אין ווינניפעג און איבער גאנץ מערב קאנאדע.

יעדער אידישער פרוי פון שטאט און קאנטרי איז גוט באקאנט מיט דער גר־טער ארבעט וואס די לייד־ים סאסייטי טוט פארן בית יתומים, היינטיקס יאר איז דער קאמפיין פיל־פאכיג א לעבנס נויטווענדיקייט.

די ביטערע צייטן וואס הערשן איצט אין לאנד האבן גורם געווען אז די הכ־נסות פון דעם בית יתומים זיינען אראפ־געזונקען צו א פונקט וואס דראעט צו־רי־סטע פאלגן פארן בית־יתומים.

דער אנשטאלט האט דורכגעמאכט א שווערן ווינטער קעמפענדיק מיט דער נויט און פרובירנדיק צו אויסטיידן נייע חובות.

פאר פסח זיינען פילע נויטיקע תר־צאות געמאכט געווארן אויף בארג און די לייד־ים סאסייטי האט געזיכערט די חשבונות אין דער האפענונג אז יעדע אידישע פרוי — ווער זי זאל נים זיין, און וואו זי זאל ניט זיין — וואלט ניט וועלן זעען דיי יתומים האבן א פארשטער־טען פסח.

עס איז דארום צו האפן אז יעדע אי־דישע פרוי אויבער גאנץ מערב קאנאדע וועט זיך ווארים אפרופן אויף דעם אפיל פון דער לייד־ים סאסייטי און אפצאלן די ווייניקע יערלאכע אפצאלונגען און די יעניקע וועלכע זיינען נאך ניט קיין מיט־גלידער — זאלן זיך אנשליסן אלס חב־רות צו דער לייד־ים סאסייטי פון דעם בית־יתומים און העלפן מיט זייער ביי־טראג צו אנהאלטן די גוטע ארבעט פון דעם מערב קאנאדער אידישן בית יתו־מים.

פריינטלאכע ארגאניזאציעס זיינען געבעטן צו האלטן אפן די צייט פונם צווייטן מאי.

נעדיינקט!

אז אייער בעטערי וועט דויערן צוויי מאל אזוי לאנג אויב מען וועט אויף איר ריכטיק אכ־טונג נעמען.

לאזט מיך עס אפטשל־קען און מעסקען עס פאר אייך. א קליינע ריפעיר קאן אייך פארהיטן פון קאסטן פון א נייער קאסטן פון א נייער בעטערי.

נעדיינקט אז מיין נאמ־ען צו באדינונג אין פרייז צו אייך.

פארט צו, לאמיר זיך באקענען

NORTH MAIN Service Station

ס. שאפראן, מענעדזשער

SELKIRK AND MAIN

טעלעפאן 55 757

סעלקירק און מיין. ארום "דאס איד. וואָרט"

פאר אייער איינענער באשיצונג

האלטנדיק אייער געלט אין דער דאזיקער באנק איז בלויז פאר אייער איינענער באשיצונג. מיר האלטן עס בלויז פאר אייך און איר קאנט ארויסנעמען א טייל אדער איינגאנצן אייער געלט ווען איר דארפט עס האבן. אבער וואס לייכטער איר לאזט עס איבער מיט אינו אלץ מער האט עס די ווערט ווייל מיר צאלן אייך אינטערעסט אויף יעדער סומע וואס איר לאזט איבער אויף א דעפאזיט.

אייער געלט אין דער דאזיקער באנק איז פולשטענדיק גאראנטירט ביי טאטאל אסעטס פון איבער ניין הונדערט מיליאן דאלאר.

עפנט אן אקאונט היינט און באשיצט אייער געלט

The Royal Bank of Canada

מתתיהו כהן ע"ה

מיר דריקן אויס אונזער טיפ־סטען מיטגעפיל צו זיין פרוי און קינ־דער און צו דער גאנצער מיש־פחה אין זייער גרויסן פארלוסט. מיר ווינשן זיי אלעמען גע־טרייסט צו ווערן אין מער פון קיין צער מיט וויסן.

ליידים סאסייטי פון בית יתומים

ברכה דינה עדעל ע"ה

מיר דריקן אויס אונזער טיפ־סטען מיטגעפיל צו אירע קינדער און צו דער גאנצער משפחה אין זייער גרויסן פארלוסט. המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

מר. און מרס. סילווערשטיין

QUEENS THEATRE

צוליב די שלעכטע צייטן, מאכט די

יעקב קאהן (בערלין) קאמפ.

א פרעזענט

פרייטאג און שבת אונט

ליידים פריי

2 פאר איינס

די גרויסע מוזיקאלישע קאמעדיע מיט 15 נומערן געזאנג

לאכן — זינגען — טאנצן

מאטעלע באסיאק

זונטאג אונט — קאנצערט

REGENT

MAIN STREET — NEAR LOGAN

היינט ווערט געוויזן

צוויי גרויסע אייראפייאישע סטארס

עמיל דזשעניינגס

און

מארלין דייטריטש

אין די

בליו ענדזשעל

דערוואקסענע צו יעדער צייט 25 סענט

אז ער ווייכט איים די מענשן; ער איז ניט צופרידן ווען מען קומט צו אים, ער ווי לניט ליידן ווען מען דערט צו אים. ער ווערט אומרואיק און אויפגערעגט, ווען מען פרעגט אים וועגן זיין פארגאנגענע־ הייט. איך דיינקט אז מ'דארף אים לאזן זיך בארואיקן און זיך איבערצייגן אז מען מיינט גוט מיט אים, דאן וועט ער פר־ ליייכט אלעס דערציילן.

וועגדלאנד האט זיך העפלאך פארנוינט און איז אוועקגעגאנגען.

ווי נאר ער איז ארויסגעגאנגען פון צי־מער איז ראזא שטערנפעלד אנגעקומען און איז צוגעלאפן צו מיס מערי און האט אויסגערופן:

"אי דהאב דערציילט מיין פאטער וואס פאר א זאכן איר האט מיר געקויפט און ער האט מיר געזאגט, אז איך זאל מיך ניט אויספוצן, איך זאל ניט פארגעסן אז איך בין די טאכטער פון א בעטלער.

זאג דיין פאטער, אז דו ביסט מיין שוועסטער און איך בין רייך גענוג פאר אונז ביידע.

אך, מיס מערי! איר קאנט ניט מיין פאמער! איר ווייסט נאך ניט, ווי ער ציטערט, ווי ער האט מורא אז דאס גליק זאל ניט לאנג דויערן. ער האט געליטן אין זיין לעבן אזוי פיל, אז ער גלויבט שוין גאנ ניט, אז ער קען נאר אמאל זיין גליקלאך.

אבער דו, ראזא, דו גלויבסט מיר? דו גלויבסט אז איך ליב דיך ווי א שוועסטער און וועל מיך קיינמאל ניט צעשיידן מיט דיר?

איך גלויב אייך, מיס מערי!

(פארזעצונג קומט)

ליידים פריי פרייטאג און שבת אין קווינס

מר. יעקב קאהן (בערלין) בעט אונז צו מעלדן, אז צוליליב די שלעכטע צייטן ווי לער נעבן א געלעגענהייט אלעמען צו אמוזירן זיך מארגן, פרייטאג און שבת אונטן אין קווינס טעאטער, ווען עס וועט אויפגעפירט ווערן "מאטעלע באסיאק", מוזיקאלישע קאמעדיע מיט 15 נומערן געזאנג.

כדי אלע זאלן זעען די פארשטעלונג האט מר. קאהן באשלאסן צו שפילן פרייטאג און שבת ליידים פריי, יעדער מאן וואס וועט קויפן א בילעט צו דער דאזיקער פארשטעלונג, וועט קאנען אריינגעמען אין טעאטער איין פרוי אויף דעם זעלבן בילעט.

מר. יעקב קאהן (בערלין) פארזיכערט אז דער שלוס וועט זיך זייער אמוזירן. די האנדלונג איז זייער אן אינטערעסאנ־טע און די מוזיק איז זייער אנגענעם צו הערן. ער דערווארטעט אז פרייטאג און שבת אונט וועט די קאמפאני שפילן פאר געפאקטע הייזער.

אידיש נאציאנאלער ארבעטער פאר־באנד 252 אין פאסקאטון

פון ל. שטערנבערג

עולם נעהאלטן נעשפאנט פאר דעם גאנצן אונט. באזונדערס האט זיך אויסגעצייר־כענט, דער קינדער כאר פון דער תלמוד תורה, אנגעפירט פונם נעזאנגס לערער און צוגלייך אונזער ליבן חבר ליכטשטיין. דער קינדער כאר איז געווען גוט איינגע־שטודירט און האט דער עולם ממש א בעראשש. אויף יענעם אונט האט מען גערעפלט אלע ווערק פון שלום אש. דער גליקלאכער געווינער איז געווען מר. בירנ־בוים, איצט אין וואנקאווער. ער האט אויף טאקע דעם גאנצן געווינס געשיינקט דער ביבליאטעק.

דער בטלן

א גרויסן מראלישן דערפאלג האט נעהאט די אויפפירונג פון א לעבנס־בילד מיטן נאמען "דער בטלן" פון נ. ראקאווי.

נין־יארקער ארטיסטן

א דאנק דעם פארבאנד האבן מיר גע־האט דעם פארגעזינען א האבן איז אונז אין שטאט די צוויי ברימטע קינסטלער ארטיסטן, אל. הערים און חיה'לע גרו־בער. ליידער האבן מיר דאס יאר ניט געקאנט האבן דיי אונז די ניו־יארקער ארטיסטן, וואס דער פארבאנד האט גע־שיקט אין קאנאדע. אנדערע שטעט האבן זיי ניט ארויסגעפאהרט, און פאר דאס קאטון אליין אין די נסיעה געווען צו קאסטבאר. זיי זיינען נאר דערפארן ביז ווייניפעג.

פארזאמלונגען

צוויי מאל א חודש קומען מיר זיך צו־זאמען אין דער ביבליאטעק, וואו ס'ווערן אפגעהאלטן פארלעזונגען, לעקציעס, דע־באטעס, און סתם חבר'ישע שמועסן. עס ווערן אויך פארגעלייענע געשריבענע לעק־ציס פון דעם צענטראל פארבאנד.

אונטער דער פירערשאפט פון חבר קארפ קומען אויף פאר שמועסן איבער פאליטישע און עקאנאמישע נייעס פון דער אידישער און אלגעמיינער וועלט.

מיר באטייליקן זיך אויך אין פארשיי־דענע לאקאלע געזעלשאפטלאכע אונ־טערנעמונגען און ארבעטן.

איצטיקע עקזעקוטיווע

חבר קאץ, פרעזידענט; י. ליכטשטיין, פיז. סעק.; ל. שטערנבערג, רעק. סעק.; אין דער עקזעקוטיווע: חבר סארלין און חברה ס. גורשטיין.

אין די קאמיטעס: חבר מ. קארפ, קולטור; חבר י. ליכטשטיין, מוזיק; ל. שטערנבערג, דראמאטישע סעקציע; מ. נאוויץ, ביבליאטעק; חברה גאלדין, פאר־ווילונג.

צום שלום

מיר אפעלירן צו אלע אידן אין סאס־קאטון אז זיי זאלן זיך באנוצן מיט דער ביבליאטעק. די ביבליאטעק איז אפן יע־דען מיטוואך אונט, פון 8.30 ביז 10.30 און יענטאג נאכמיטאג פון 2.30 ביז 4.30.

מיר בעטן אויך יעדן איינעם צו קו־מען צו אונזערע עפנטלאכע פארזאמלונ־גען יעדן צווייטן זונטאג אין דער ביב־ליאטעק צימער צווישן 30. 2 און 4.30 נאך מיטאג.

לאמיר אלע העלפן דערצו, אז דער ברענטש אידיש נאציאנאלער ארבעטער פארבאנד זאל ווערן דער ביבליאטעק, פארשיידע־נע נומערן פון מוזיק, געזאנג, טענץ, דע־קלאמאציעס, פארלעזונגען, האבן דעם עולם געהאלטן געשפאנט פאר דעם גאנצן אונט. באזונדערס האט זיך אויסגעצייר־כענט, דער קינדער כאר פון דער תלמוד תורה, אנגעפירט פונם נעזאנגס לערער און צוגלייך אונזער ליבן חבר ליכטשטיין. דער קינדער כאר איז געווען גוט איינגע־שטודירט און האט דער עולם ממש א בעראשש. אויף יענעם אונט האט מען געראפלט אלע ווערק פון שלום אש. דער גליקלאכער געווינער איז געווען מר. בירנ־בוים, איצט אין וואנקאווער. ער האט אויף טאקע דעם גאנצן געווינס געשיינקט דער ביבליאטעק.

דער בטלן

א גרויסן מראלישן דערפאלג האט נעהאט די אויפפירונג פון א לעבנס־בילד מיטן נאמען "דער בטלן" פון נ. ראקאווי.

נין־יארקער ארטיסטן

א דאנק דעם פארבאנד האבן מיר גע־האט דעם פארגעזינען א האבן איז אונז אין שטאט די צוויי ברימטע קינסטלער ארטיסטן, אל. הערים און חיה'לע גרו־בער. ליידער האבן מיר דאס יאר ניט געקאנט האבן דיי אונז די ניו־יארקער ארטיסטן, וואס דער פארבאנד האט גע־שיקט אין קאנאדע. אנדערע שטעט האבן זיי ניט ארויסגעפאהרט, און פאר דאס קאטון אליין אין די נסיעה געווען צו קאסטבאר. זיי זיינען נאר דערפארן ביז ווייניפעג.

פארזאמלונגען

צוויי מאל א חודש קומען מיר זיך צו־זאמען אין דער ביבליאטעק, וואו ס'ווערן אפגעהאלטן פארלעזונגען, לעקציעס, דע־באטעס, און סתם חבר'ישע שמועסן. עס ווערן אויך פארגעלייענע געשריבענע לעק־ציס פון דעם צענטראל פארבאנד.

אונטער דער פירערשאפט פון חבר קארפ קומען אויף פאר שמועסן איבער פאליטישע און עקאנאמישע נייעס פון דער אידישער און אלגעמיינער וועלט.

מיר באטייליקן זיך אויך אין פארשיי־דענע לאקאלע געזעלשאפטלאכע אונ־טערנעמונגען און ארבעטן.

איצטיקע עקזעקוטיווע

חבר קאץ, פרעזידענט; י. ליכטשטיין, פיז. סעק.; ל. שטערנבערג, רעק. סעק.; אין דער עקזעקוטיווע: חבר סארלין און חברה ס. גורשטיין.

אין די קאמיטעס: חבר מ. קארפ, קולטור; חבר י. ליכטשטיין, מוזיק; ל. שטערנבערג, דראמאטישע סעקציע; מ. נאוויץ, ביבליאטעק; חברה גאלדין, פאר־ווילונג.

צום שלום

מיר אפעלירן צו אלע אידן אין סאס־קאטון אז זיי זאלן זיך באנוצן מיט דער ביבליאטעק. די ביבליאטעק איז אפן יע־דען מיטוואך אונט, פון 8.30 ביז 10.30 און יענטאג נאכמיטאג פון 2.30 ביז 4.30.

מיר בעטן אויך יעדן איינעם צו קו־מען צו אונזערע עפנטלאכע פארזאמלונ־גען יעדן צווייטן זונטאג אין דער ביב־ליאטעק צימער צווישן 30. 2 און 4.30 נאך מיטאג.

לאמיר אלע העלפן דערצו, אז דער ברענטש אידיש נאציאנאלער ארבעטער פארבאנד זאל ווערן דער ביבליאטעק, פארשיידע־נע נומערן פון מוזיק, געזאנג, טענץ, דע־קלאמאציעס, פארלעזונגען, האבן דעם

דער דייטריטש אין די בליו ענדזשעל

דערוואקסענע צו יעדער צייט 25 סענט

דער אונט לכבוד דער דערע־פענונג פון דער ביבליאטעק

מיט גרויס פאראד און מיט א רייכער פראגראם איז געפייערט געווארן די דער־עפענונג פון דער ביבליאטעק. פארשיידע־נע נומערן פון מוזיק, געזאנג, טענץ, דע־קלאמאציעס, פארלעזונגען, האבן דעם

Classified Section — קלאסיפייד סעקשען

ספעציעלע פריין פאר ארווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג

איין מאל, 5 ס. פער "אגייט ליין" — פאר 3 מאנאטן, $2.15

פאר 6 וואָרט, 20 ס — פאר 6 מאנאטן, $4.00

פאר א מאנאט, 75 ס. — פאר 1 יאר, $7.50

:: צו פארקויפן :: FOR SALE

א 7 רום נייע סטאקא באנגאלאו, אוק פיניישינג, פייער פליים, קייסע קואסער באהייצונג, ניי אויסגעדעקארירט, נאקאל אויל חיטינג פלענט, גאראדזש. צווייטער בלאק פון מיין סטריט, מון פארקויפס וועז־רען באלד פאר א זייער ביליקן פרייז.

סוויטס פון 2 ביז 5 רומס, אין די בעס־טע בלאקס, צו פארדינגען. רענט פון $30 א מאנאט אן מער.

א נייע באנגאלאו פון 5 רומס, מיט א ווארימער סאן רום, אויף אטלאנטיק עווע. ערשטער בלאק פון מיין סט. צו פארדינגען פון דעם ערשטן מאי.

געלט צו ליין אויף 6½ פראצענט.

אינשורענס פאר אלערליי צוועקן.

Sheps Agencies Ltd.

804 מיין סטריט

טעלעפאנס 761 55 און 807 58

צו פארקויפן א סינגער ניי־מאשין, כמעט ניי, קאסט $160. וועט פארקויפן פאר $45. אוזדאר, איינגטימער פארלאזט די שטאט. זיך ווענדן אין 393 פלאראא עווע.

צו פארקויפן א גרויסע הויז אין גוטן צו־שטאנד, איסט פון מיין סטריט, אין פאינט דאוגלאס, $5,000. לייכטע טערמינען.

FRED C. HAMILTON

409 McArthur Bldg. Ph. 21 911

קליר טייטל 4 רום סעמי־מאדערן קאָ־טעדזש אויף אבערדין עווענוי און $1.000 קעש פאר 6 אדער 7 רומס פולי מאדערן הויז אין סט. דזשאנס דיסטריקט. ווערט ארום $5.500. רופט אפ

MR. LAWRIE, OF J. J. SWANSON & CO. LTD.

601 Paris Bldg., Phone 26 349

אונטן 56 471

:: שטעלע פארלאנגט :: SITUATION WANTED

עסקפיריענסד בוקקיפער איז ווילליק אנצו־נעמען ארבעט ביי דער שטונדע. אינקאם טעקס אפיר אויסגעפילט. טעלעפאנירט 27 633.

א בא, דאס צווייטע יאר אין לאנד, זוכט א דזשאב אין א קאנטרי דזשענעראל סטאר ווילליק צו ארבעטן פאר קליינע ווייד־דזשעס. קאן אויך לערנען מיט קינדער אויב נויטיק זיך ווענדן צו

2301-11th Ave., Regina, Sask.

ארבעטער פארלאנגט HELP WANTED

פארלאנג א שוחט און א מאדערנעס לע־ער פאר קינדער, נוטע געהאלט פאר דעם פאסכון מאן. שרייבט רעפערענס און נע־האלט. בלויז דער פאסיקער מאן זאל זיך אפרופן. שרייבט צו:

J. ZAITZON

Melville, Sask.

Sec., Melville Hebrew Community

גוטע באדינונג צו מעסיקע פריין

אויב איר דארפט איבערמופן, אדער וועל־כע עס איז טראנספער ארבעט, טעלעפאנירט צו

סימקינס טראנספער, 52 540

איר וועט זיין זייער צופרידן אדרעסט ביי אונז אייערע

האלץ

די בעסטע האלץ צו ביליקע פריין

SIMKIN'S TRANSFER

456 STELLA AVE. PHONE 52 540

טראסטיס סייל ביי אקשן

סטאק פון קלאַ־יינג מעג'ס און באים פוירנישינגס, בוטס און שיך און א. וו., אין מעלפארט, מאסק.

ביי אקשען וועט פארקויפט ווערן אין אפיס פון דער טריי־ערס טראסט קאמפא־ני, 400 יוניאן טראסט בילדינג, ווינניפעג, דינסטאג דעם 21טן אפריל, 1931, 11 אויינער אינדערפרי, צו א רייט אויפן דאָ־לאר, דער סטאק און פיקסטשורס וואס באלאנגט צום עסטייט פון לואיס ס. סמאלדין.

סטאק לויטן אינוועטאר	$2,036.92
פיקסטשורס לויטן ליסט	175.00
	$2,211.92

טערמס — קעש, אדער איין־דריטל קעש, באלאנס אין צוויי, פיר און זעקס מאנאטן מיט אינטערעסט צום רייט פון זינן פראצענט סעקיורד. דעם סטאק קאן מען באטראכטן אויפן פלאץ אין מעלפארט סאסקאטשעוואן. דעם אינוועטאר און אנ־דערע אנגעפארמאציע קאן מען באקומען ווענדנדריק זיך אין אפיס פון די אונטערי נעצייכנטע.

וראטקרט אין ווינניפעג, מאניטאבא, דעם 14טן אפריל, 1931.

THE TRADERS TRUST COMPANY

400 Union Trust Building

Winnipeg, Man.

אין רידזשענט טעאטער

עמיל דזשעניינגס, דער וועלט באריס־טער מואוויי סטאר, שפילט היינט אין רי־ווערסייד טעאטער, אין דער באריסטער בילד "בליו ענדזשעל", אין דער ראל פון א פראפעסאר אין א דייטשישן אוניווער־סיטעט. דורך זיין מאנגל אין דערפארונג מיט פרויען, ווערט ער פארפירט פון א קאבאריי אקטריסע, וואונדערבאר גע־שפילט פון דער באריסטער אקטריסע מארלין דייטריטש.

אלע ווייסן די גרויסקייט פון עמיל דזשעניינגס קונסט, און דערפאר זאל קיי־נער ניט פארפעלן צו זעען דעם באריסטן אקטיאר אין דער באריסטער בילד.

נעזעלשאפט נעלענהייט

Business Opportunities

מאנופעקטשורינג, גוט־נייענדער גע־שעפט מיט גרויסע מעגלאכקייטן פאר־לאנגט פארטנער מיט $2.500 קעש. א סיילסמאן קאן זיין זיכער מיט דערפאלג. דעליקאטעסן און סיגאר, א זייער גוטע סטאר מיט שנעל פארקויפט ווערן. סטאק און פיקסטשורס $1.250. רענט $75. ביזטשער שאפ, א גרויסער אלט־עטאב־ליטער געשעפט מיט פארקויפט ווערן. סטאק און פיקסטשורס $3.000. אן אויס־געצייכנטער פלאץ.

אויב איר ווילט פארקויפן אייער געשעפט זעט

ח. פערלמאן און נ. זעלטשען

MUTUAL AGENCIES

874 Main St. Phone 51 000

אפארטמענט בלאק, 49 סוויטס, יער־לאכער רענט $29,700. פריין $100.000.

אפארטמענט בלאק, 22 סוויטס, אלע פאר־רענט. יערלאכער רענט $10.100. פריין $43.000.

SCOTT REALTY CO Ltd.

11 C.P.R. Office Bldg. Phone 89 644

* לייענט "דאס אידישע וואָרט" אייער *
* איינענע צייטונג, נעדרוקט אין אונ־ *
* זער איינענער שפראך, פאר אונזערע *
* איינענע אינטערעסן פארשפרייט אין *
* אלע אידישע הייסען פון ווינניפעג און *
* מערב קאנאדע. *

:: פערזענלאכעס :: PERSONAL

לייף אינשורענס

בעסער צו האבן א פאליסי און ניט דאוס עס, איידער דארפן דאס און ניט האבן.

P. A. TEMPLETON

807 Electric Railway Chambers

Phone 89 688

טייפרייטערס

באנקראט סייל, רעמינגטאן, אנדערוואוד, וואודסטאק און א. וו.

T. A. WEIR

Ph 28 800 247 Notre Dame Ph. 24 783

היים און אפיס פורניטשור פארלאנגט

פאר מזומן געלט.

KILSHAW'S

Auctioneers

Canada Bldg. Phone 29 040

AACTIVE MESSENGER & TRANSFER

פוירניטשור געמופט

PH. 26 062 121 ALBERT ST.

סעקאנד הענד קעש דרעשיסטערס

אויב איר זוכט א גוטן סעקאנד הענד קעש דרעשיסטער, קומט מיט אן זעט אונזער גרויסן סטאק פון געגוטעט דרעשיסטערס צו זייער ספעציעלע ניד־ערויקע פריין. לייכטע טערמינען. קיין אינטערעסט. אזו ווערט דרעשיסטער איז גאראנטירט.

PHONE 86 293 354 DONALD ST.

THE NATIONAL CASH REGISTER COMPANY OF CANADA, LIMITED

:: צו פארלענטן :: FOR RENT

צו פארלענטן א שיינעם דריי רום סוויט אין באלטיק אפארטמענט. מעסיקע רענט. זיך ווענדן צום קערטייקער, סוויט "י", טעלעפאן 56 668.

צו פארלענטן א זעקס רום מאדערנע הויז. זיך ווענדן צו

MISS PATTERSON—465 Flora Ave.

צו פארלענטן 3 רומס מיט א באד, זייער שיינע אין גרויסע רומס, אפ־סטערס. פריוואטער אריינגאנג, אין 556 סטעלא עווענוי. זיך ווענדן אין 484 פלאראא עווענוי.

צו פארלענטן א גרויסן שיינעם צימער, מיט אלע באקוועמלאכקייטן. פאסנד פאר א קאפל. זיך ווענדן אין 328 מענניס עווע.

צו פארלענטן א גרויסע ליכטיקע רום, פאסיק פאר א באי אדער מיידל, מיט אדרעס אין באר. נוצן דעם טעלעפאן. טע־לעפאניר 54 089.

צו פארלענטן א דריי רום סוויט אין א נייער באנגאלאו, פאר א קאפל אן קינדער. זיך ווענדן פון 9 ביז 12 פרי אדער אין אונט אין 421 מאלדזש עווענוי.

צו פארלענטן א סטאר לאנד אמאן מיט 4 רום סוויט אין 390 סעלקירק עווענוי. באַ־הייצט מיט סטים. מיסע וואסער צו יע־דער צייט. ניי דעקאריט. מעסיקער רענט. טעלעפאניר 56 061.

צו פארלענטן 1 אדער 2 רומס אין א פול מאדערנער הויז, מיט אלע באקוועמלאכ־קייטן. פאסיק פאר א ק